

**BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA**

AUDITO ATASKAITA

**DĖL BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2017 METŲ KONSOLIDUOTŲJŲ
FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO, SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO
VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIO IR TURTO NAUDOJIMO AUDITO
REZULTATŲ**

2018 m. liepos 16 d. Nr. K14-7

Su audito ataskaita galima susipažinti
Biržų rajono savivaldybės interneto puslapyje adresu www.birzai.lt

TURINYS

SANTRAUKA.....	3
Rekomendacijos.....	4
IŽANGA.....	6
AUDITO APIMTIS IR METODAI.....	7
Savivaldybės 2017 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys.....	7
Savivaldybės 2017 metų konsoliduotas finansinių ataskaitų rinkinys	7
AUDITO REZULTATAI	10
1. Dėl savivaldybės 2017 m. konsoliduotųjų ataskaitų rinkinių rengimo.....	10
2. Pastebėjimas dėl Biržų rajono savivaldybės, savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto ataskaitos už 2017 m.	11
3. Pastebėjimai dėl Biržų rajono savivaldybės 2017 m. biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio.....	12
4. Dėl Savivaldybės biudžeto.....	14
4.1. Biudžeto pajamų plano vykdymas.....	14
4.2. Neįvykdyti pajamų planai.....	16
4.3. Dotacijos.....	16
4.4. Viršplaninės biudžeto pajamos.....	17
4.5. Dėl Savivaldybės biudžeto išlaidų.....	17
4.6. Savivaldybės mokėtinos ir gautinos sumos.....	20
4.7. Ilgalaikiai įsipareigojimai.....	21
5. PASTEBĖJIMAI DĖL SAVIVALDYBĖS 2017 M. KONSOLIDUOTŲJŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO DUOMENŲ.....	22
5.1. Ataskaitų rinkinio parengimo ir pateikimo vertinimas.....	22
5.2. Ataskaitų rinkinio duomenų vertinimas.....	23
5.3. Ataskaitų rinkinio duomenų korektiškumo vertinimas.....	25
6. TURTO LĖŠŲ VALDYMO NAUDOJIMO, DISPONAVIMO JAIS TEISĖTUMO VERTINIMAS.....	28
6.1. Dėl kelių apskaitos.....	28
6.2. Dėl biologinio turto.....	29
6.3. Savivaldybės (socialinio) būsto fondo apskaitos valdymas ir naudojimas.....	30
6.3.1. Dėl Savivaldybės (socialinio) būsto nuomos sutarties vykdymo kontrolės.....	32
6.3.2. Dėl Savivaldybės (socialinio) būsto remonto darbų.....	33
6.3.3. Dėl gyvenamųjų pastatų apskaitos.....	35
6.3.4. Dėl Savivaldybės būstų renovacijos darbų.....	36
Dėl Biudžeto lėšų ir turo naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo.....	37
AUDITO METU ĮVYKĘ POKYČIAI.....	42
REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS.....	43

SANTRAUKA

Audito tikslas ir apimtis

Vykdydama Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo¹, Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo², Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo³ nuostatas, Biržų rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnyba (toliau – Kontrolės ir audito tarnyba) atliko Biržų rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybės) 2017 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio⁴ – savivaldybės biudžetinių įstaigų, savivaldybės išteklių fondų ir kitų savivaldybės kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinio, parengto kaip vieno viešojo sektoriaus subjekto finansinio ataskaitų rinkinio, ir savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio, kuriame pateikiami Savivaldybės biudžeto vykdymo duomenys, ir Savivaldybės biudžeto ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo auditą.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus⁵, Tarptautinius audito standartus⁶. Audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl Savivaldybės 2017 metų konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų rinkinių duomenų ir Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo pareikiama audito išvadoje. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti (ataskaitos 7 psl.).

Pagrindiniai audito rezultatai

Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys

Biržų rajono savivaldybė rengdama 2017 metų savivaldybės biudžeto projektą vadovavosi Biudžeto sandaros įstatymo⁷, Vietos savivaldos įstatymo⁸, Strateginio planavimo savivaldybės rekomendacijų⁹ nuostatomis.

Savivaldybės biudžeto projekte numatyti asignavimai savivaldybės strateginio veiklos plano programoms įgyvendinti neatitinka asignavimų, numatytų savivaldybės strateginiame veiklos plane.

Ne visos Savivaldybės biudžetinės įstaigos planuojamos įplaukas, atsižvelgia į praeitų metų pajamų surinkimą. Teikiamų paslaugų pajamų planas iš dalies tikslinamas atsižvelgiant į tiesiogines įplaukas.

Aiškinamajame rašte nepateikta informacijos pagal finansų ministro patvirtintų Žemesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitų sudarymo taisyklių reikalavimus.

Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys

Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys neparodo teisingos savivaldybei priklausančios turto, įsipareigojimų ir pajamų vertės, nes nėra baigtos įgyvendinti praėjusių auditų metu teiktos rekomendacijos. Nepatikslingas Biržų rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių,

¹ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 1994 m. liepos 7 d. Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais); 27 str. 1 d., 10 d.

² Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007 m. birželio 26 d. Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais); 30 str. 1 d.

³ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990 m. liepos 30 d. Nr. I-430 (su vėlesniais pakeitimais) 37 str. 1, 3 d.

⁴ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007 m. birželio 26 d. Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais); 2 str. 17d.

⁵ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002 m. vasario 21 d. įsakymas Nr. V-26 (aktuali redakcija nuo 2017-09-27)

⁶ Tarptautinės buhalterijų federacijos Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybos išleisti Tarptautiniai audito standartai (Lietuvos audito rūmų išversti į lietuvių kalbą, <http://lar.lt/www/new/page.php?326>).

⁷ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas 1990 m. liepos 30 d. Nr. I-430 (su vėlesniais pakeitimais) 26 str. 1 p.

⁸ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas 1994 m. liepos 7 d. Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais) 51 str. 3 p.

⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas 2014 m. gruodžio 15 d. Nr. 1435 29 p.

Vabalninko gatvių sąrašas. Ne visiems vietinės reikšmės keliams (gatvėms) atlikti kadastriniai matavimai ir ne visi keliai (gatvės) teisiškai įregistruoti.

Savivaldybės administracijos buhalterinėje apskaitoje Infrastruktūros ir kitų statinių turto grupės apskaita nėra tiksli.

Savivaldybės vykdoma želdynų ir želdinių apsauga, priežiūra ir apskaita neatitinka nustatytų Želdynų įstatymo nuostatų. Dalis Savivaldybėje parkų ir skverų želdinių neįteisinti, buhalterinėje apskaitoje neapskaityti. Savivaldybės vykdoma želdynų ir želdinių apsauga, priežiūra ir apskaita neatitinka nustatytų Želdynų įstatymo nuostatų.

Konsoliduoti suminiai duomenys neatitinka kai kurių konsoliduotų finansinės būklės ataskaitų pagrindinių straipsnių, nustatyta, kad ilgalaikio materialaus turto mašinų ir įrenginių, baldų ir biuro įrangos, kito ilgalaikio materialaus turto, atsargų straipsniai nesutampa ir yra nekorektiški.

Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumas

Savivaldybė neužtikrina, kad savivaldybės (socialinio) būsto fondai būtų naudojami efektyviai, racionaliai, kadangi savivaldybė (socialinio) neužtikrina socialinio būsto sutarčių vykdymo.

Biržų rajono savivaldybės taryba su kai kuriais gyventojais pakeitė socialinių būstų nuomos sąlygas ir leido jų nuomininkams nuomoti savivaldybės būstą nuomos sąlygomis, tačiau nebuvo priimtas Tarybos sprendimas šiuos socialinius būstus perkelti į Savivaldybės būsto fondo sąrašą.

Didelė dalis socialinio būsto sutarčių neįregistruota Nekilnojamojo turto registrų sąrašė.

Pagal rekomenduojamus ir Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus nustatytus ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) ekonominius normatyvus, neteisingai priskirtas ilgalaikio turto naudingo tarnavimo laikas gyvenamųjų pastatų įsigijimo savikainai, todėl neteisingai skaičiuojamos ilgalaikio turto nusidėvėjimo sąnaudos.

Atlikus Savivaldybės būstų ir socialinių būstų remonto darbus, nepadidinama esamo turto (savivaldybės būsto arba socialinio būsto) įsigijimo savikaina, o nurašoma tiesiai į sąnaudas.

Į savivaldybės buhalterinę apskaitą įtraukti ne visi Savivaldybės gyvenamųjų patalpų atnaujinimo darbai, kuriais atkuriamos ar pagerinamos pastato ir (ar) jo inžinerinių sistemų fizinės ir energinės savybės ir (ar) kuriais užtikrinamas iš atsinaujinančių energijos šaltinių gaunamos energijos naudojimas vadovaujantis 12-ojo VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“.

Turto įsigijimo ir valdymo srityje nustatėme, kad kai kuriose įstaigose nesilaikoma Biudžeto sandaros įstatymo, Viešųjų pirkimų įstatymo, apskaitą reglamentuojančių teisės aktų ir įstaigų vidinių teisės aktų reikalavimų, biudžetinės įstaigos neįsiteisina valdomo turto ir neįregistruoja Nekilnojamojo turto registre.

Rekomendacijos

1. Užtikrinti, kad Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto ataskaitoje pateikta informacija būtų išsami, korektiška ir teisingai rodytų turto būklę paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną (11 psl.).

2. Įtraukti į Biudžeto planuojamas pajamas iš ministerijų gautas dotacijas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo bei Biržų rajono savivaldybės biudžeto asignavimų administravimo, biudžeto vykdymo ir atskaitomybės tvarkos aprašo nuostatomis (13 ir 18 psl.).

3. Kontroluoti biudžetinių įstaigų pateiktą informaciją apie pradelstus įsiskolinimus pagal mokėtinų ir gautinų sumų ataskaitos (forma Nr. 4) duomenis, mokėtinus iš biudžeto lėšų, patvirtintų išlaidų sąmatoje, nurodant jų susidarymo priežastys bei padengimo terminus (21 psl.).

4. Užtikrinti, kad konsoliduotų Finansinės būklės ataskaitoje pateikta informacija būtų išsami, korektiška ir teisingai rodytų viešojo sektoriaus subjekto turto būklę paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną kaip reikalauja 2-ojo VSAFAS nuostatos (24 ir 25 psl.).

5. Priskirti ilgalaikio materialiojo turto infrastruktūros ir kitų statinių turto grupei teisingą tarnavimo laiką, vadovaujantis patvirtintais ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laiko normatyvais (29 psl.).

6. Kontroliuoti, kad sudarytos socialinio būsto sutartys būtų įregistruotos Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registre, o pasibaigus sutarties terminui išregistruotos (32 psl.).

7. Užtikrinti tinkamą Socialinio būsto sutarčių vykdymą (34 psl.).

8. Užtikrinti kad būtų teisingai priskaityti ir užregistruoti buhalterinėje apskaitoje gyvenamieji būstai, kad visų renovuotų būstų informacija būtų pilnai pateikta ir apskaitoma buhalterinės apskaitos registruose (36 psl.).

9. Organizuoti ir užtikrinti, kaip tai numato Viešojo sektoriaus subjektų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklės, kad paskirti atsakingi asmenys, laiku teiktų teisingą Taisyklėse nurodytą ar kitą informaciją, kuri reikalinga duomenų suvedimui į buhalterinės apskaitos registrus dėl Savivaldybės nuosavybės teise priklausančių gyvenamųjų patalpų atnaujinimo. Buhalterinėje apskaitoje užregistruoti ūkinės operacijas dėl Savivaldybės būstų esminio pagerinimo darbų (37-38 psl.).

10. Spręsti klausimą dėl teisės aktų neatitikimo. Teikti Savivaldybės tarybai priimti sprendimą patikslinti savivaldybės būsto fondo sąrašą (32 psl.).

Apie nustatytus pažeidimus ir trūkumus bei rekomendacijas jiems pašalinti įstaigos buvo informuotos žodžiu ir Kontrolės ir audito tarnybos raštais¹⁰ bei pateiktos audituotų subjektų audito ataskaitose, šioje audito ataskaitoje rekomendacijų nebeteikiame.

Rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai pateikti ataskaitos dalyje „Rekomendacijų įgyvendinimo planas“ (43 psl.).

¹⁰ Biržų rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnybos 2017-12-06 Nr. K4-135; 2017-12-18 Nr. K4-138; 2018-03-08 Nr. K4-27; 2018-04-18 Nr. K4-45; 2018-07-11 Nr. K4-64.

IŽANGA

Vykdydama Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo¹¹ reikalavimą prižiūrėti, kaip valdomas ir naudojamas savivaldybės turtas ir patikėjimo teise valdomas savivaldybės turtas, vykdomas Biržų rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai, bei teikti Savivaldybės tarybai išvadą dėl pateikto tvirtinti savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo, Biržų rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnyba (toliau – Tarnyba) atliko Biržų savivaldybės 2017 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio¹² – savivaldybės biudžetinių įstaigų, savivaldybės išteklių fondų ir kitų savivaldybės kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinio, parengto kaip vieno viešojo sektoriaus subjekto finansinio ataskaitų rinkinio ir savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio, kuriame pateikiami savivaldybės biudžeto vykdymo duomenys – auditą.

Audito tikslas įvertinti:

- biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių 2017 metų duomenis ir pareikšti nepriklausomą nuomonę;
- konsoliduotų finansinių ataskaitų rinkinių 2017 metų duomenis ir pareikšti nepriklausomą nuomonę;
- savivaldybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą per 2017 metus ir pareikšti nepriklausomą nuomonę.

Audito subjektas – Biržų rajono savivaldybė.

Audituojamas laikotarpis – 2017 metai.

Auditą atliko Biržų rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnybos kontrolierė Žaneta Eriksonienė ir vyriausioji patarėja Stasė Čeponienė¹³.

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas nustato, kad savivaldybės administracija, be kitų jai priskirtų funkcijų, įstatymų nustatyta tvarka organizuoja savivaldybės biudžeto pajamų, išlaidų ir kitų piniginių išteklių buhalterinės apskaitos tvarkymą, organizuoja ir kontroliuoja savivaldybės turto valdymą ir naudojimą. Savivaldybės 2017 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį parengė Savivaldybės administracijos Biudžeto skyrius.

Audituojamu laikotarpiu Savivaldybės administracijos direktorius – Rimantas Pauža (iki 2017 m. balandžio 28 d.), nuo 2017 m. birželio 29 d. – Jonas Jonušys, Biudžeto skyriaus vedėja – Dalia Šarkūnienė.

Audito metu audito procedūros buvo atliekamos Savivaldybės biudžetinėse įstaigose, šių įstaigų vadovai atsakingi už biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų rinkinių parengimą ir teisingą pateikimą, Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams.

Audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl Savivaldybės 2017 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų, Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams pareiškama audito išvadoje.

Audito ataskaita teikiama Savivaldybės tarybai, Savivaldybės merui ir Savivaldybės administracijos direktoriui.

---

¹¹ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo, 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais); 27 str. 1 d.

¹² Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo, 2007-06-26 Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais); 2 str. 17 d.

¹³ Savivaldybės kontrolieriaus 2017 m. rugsėjo 15 d. pavedimas Nr. K7-6.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Savivaldybės 2017 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys

Biržų rajono savivaldybės administracija parengė Savivaldybės 2017 metų biudžeto vykdymo ataskaitų (toliau – Biudžeto vykdymo ataskaitų) rinkinį.

Biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį sudaro šios konsoliduotosios biudžeto vykdymo ataskaitos¹⁴:

- Biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo 2017 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 1-sav.);

- Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2017 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 2-sav.);

- Biudžeto vykdymo ataskaitų aiškinamasis raštas.

Savivaldybės skolos ataskaitos¹⁵:

- Skolinių įsipareigojimų 2017 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 3-sav.);

- Pažyma dėl savivaldybės skolinių įsipareigojimų pagal kreditorius, valiutas, pradinę ir likutinę trukmę (forma Nr. 3-sav. P);

- Mokėtinų ir gautinų sumų 2017 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 4-sav.)¹⁶.

Savivaldybės 2017 metų konsoliduotas finansinių ataskaitų rinkinys

Biržų rajono savivaldybės Biudžeto skyrius 2018 m. gegužės 30 d. raštu Nr. 4B-16 pateikė Savivaldybės 2017 metų konsoliduotą finansinių ataskaitų rinkinį (toliau – konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį) audito išvadai parengti.

Konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį sudaro finansinės ataskaitos¹⁷:

- Finansinės būklės ataskaita pagal 2017 m. gruodžio 31 d. duomenis;

- Veiklos rezultatų ataskaita pagal 2017 m. gruodžio 31 d. duomenis;

- Pinigų srautų ataskaita pagal 2017 m. gruodžio 31 d. duomenis;

- Grynojo turto pokyčių ataskaita pagal 2017 m. gruodžio 31 d. duomenis;

- Finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas.

Biudžeto vykdymo ir Konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių duomenis vertinome atsižvelgdami į:

- Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymą¹⁸;

- Lietuvos Respublikos 2017 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymą¹⁹;

- Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą;

- Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymą;

- Savivaldybių skolinimosi taisykles²⁰;

- Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisykles²¹;

---

¹⁴ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 2007-06-26 Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais) 29 str. 1d.

¹⁵ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2011-11-11 įsakymo Nr. 1K-361 „Dėl savivaldybės biudžeto, biudžeto programų sąmatų vykdymo ir skolinių įsipareigojimų statistinių ataskaitų teikimo Finansų ministerijai taisyklių ir ataskaitų formų patvirtinimo“ (LR FM 2016-05-18 įsakymo Nr. 1K-185 redakcija).

¹⁶ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-12-31 įsakymo Nr. 1K-465 „Dėl valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų žemesnio lygio biudžeto vykdymo ataskaitų sudarymo taisyklių ir formų patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

¹⁷ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 2007-06-26 Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais) 27 str.

¹⁸ Lietuvos Respublikos Biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (su vėlesniais pakeitimais).

¹⁹ Lietuvos Respublikos 2017 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2016 m. gruodžio 22 d. Nr. XIII-177.

²⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-03-26 nutarimas Nr. 345 „Dėl savivaldybių skolinimosi taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

- Biržų rajono savivaldybės biudžeto asignavimų administravimo, biudžeto vykdymo ir atskaitomybės tvarkos sudarymo ir vykdymo, asignavimų administravimo ir atskaitomybės tvarkos aprašą²²;

- LR finansų ministro 2011-04-19 įsakymu Nr. 1K-152 „Dėl viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinio konsolidavimo“ (su vėlesniais pakeitimais) patvirtintus: Viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinių konsolidavimo tvarkos aprašą; Viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinių konsolidavimo metodiką;

- Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus;

- Kitus biudžeto vykdymo ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių sudarymą reglamentuojančius teisės aktus.

Vykdydami Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo²³ reikalavimą teikti savivaldybės tarybai išvadą dėl pateikto tvirtinti savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo, atlikome:

- Savivaldybės 2017 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio, įskaitant Savivaldybės skolos ataskaitas, auditą;

- Savivaldybės 2017 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio auditą;

- Biržų „Atžalyno“ pagrindinės mokyklos, Biržų vaikų lopšelio-darželio „Genys“, Biržų Vlado Jakubėno muzikos mokyklos, Biržų rajono savivaldybės priešgaisrinės apsaugos tarnybos, Biržų vaikų lopšelio-darželio „Ažuoliukas“ finansinius (teisėtumo) auditus. Atlikome pagrindines audito procedūras Savivaldybės administracijoje ir Biržų rajono savivaldybės išde.

Audito metu vertinome (audito apimtis):

- Savivaldybės biudžeto vykdymo rezultatus – Savivaldybės 2017 metų biudžeto pajamų patikslintas planas – 23733,8 tūkst. Eur, praėjusių metų nepanaudota pajamų dalis - 894,9 tūkst. Eur, faktiškai gauta pajamų 24028,0 tūkst. Eur, praėjusių metų nepanaudota pajamų dalis - 724,2 tūkst. Eur. Savivaldybės 2017 metų biudžeto išlaidos sudarė 23132,6 tūkst. Eur;

- Savivaldybės skolas ir skolinius įsipareigojimus 2017 m. gruodžio 31 d. sudarė 4746,0 tūkst. Eur, iš jų negrąžintų paskolų likutis – 4031,9 tūkst. Eur;

- Biudžeto vykdymo ir Savivaldybės skolos ataskaitų atitiktį teisės aktų reikalavimams ir jų duomenis;

- Savivaldybės 2017 metų turtą – 73837,77 tūkst. Eur; įsipareigojimus 6769,63 tūkst. Eur; grynąjį turtą – 34720,63 tūkst. Eur;

- Konsoliduotųjų finansinių ataskaitų atitiktį teisės aktų reikalavimams ir jų duomenis;

- Rezultatus finansinių (teisėtumo) auditų, kurių metu vertinome biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų rinkinių duomenis bei Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams.

Auditas atliktas pagal valstybinio audito reikalavimus²⁴, siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad Savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkiniai parengti pagal teisės aktų reikalavimus, pateikti duomenys teisingai parodo grupės finansinius rezultatus, visais atžvilgiais išsamiai ir teisingai atspindi grupės turtą, finansavimo sumas, įsipareigojimus, pajamas ir sąnaudas, grynąjį turtą, pinigų srautus ir nėra reikšmingų iškraipymų, o 2017 m. Savivaldybės biudžetas vykdytas vadovaujantis teisės aktais, reglamentuojančiais Savivaldybės biudžeto lėšų naudojimą. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių, sudarytų sandorių, bei visų grupės subjektų finansinių ataskaitų duomenų.

²¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimas Nr. 543 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

²² Biržų rajono savivaldybės tarybos 2011 m. spalio 27 d. sprendimas Nr. T-246 „Dėl Biržų rajono savivaldybės biudžeto asignavimų administravimo, biudžeto vykdymo ir atskaitomybės tvarkos aprašo patvirtinimo“.

²³ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais) 27 str. 9 d., 10 p.

²⁴ Valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 (su vėlesniais pakeitimais) patvirtinti „Dėl valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“.

Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio ir savivaldybės biudžeto vykdymo vertinimui taikėme kiekybinio reikšmingumo lygį – 1 proc. (231,3 tūkst. Eur) visų panaudotų savivaldybės biudžeto asignavimų, o Savivaldybės finansinių ataskaitų rinkinio vertinimui – 1 proc. (738,4 tūkst. Eur) viso šiame rinkinyje nurodyto turto. Tai didžiausios priimtinos klaidų sumos, kurias naudojome vertindami ataskaitų teisingumą ir savivaldybės biudžeto vykdymo teisėtumą.

Vertinant kiekvienos nustatytos klaidos reikšmingumą buvo priimtas darbinis reikšmingumas 75 % reikšmingos sumos.

Siekdami įvertinti Savivaldybės konsoliduotąjį ataskaitų rinkinį, atlikome:

1) išsamią rizikos analizę (audito planavimo etape), kuri leido panaudoti rizika ir reikšmingumu pagrįstą audito metodiką, audito darbą sutelkiant kiekybiniu ir kokybiniu požiūriu reikšmingiausiose apskaitos srityse;

2) tvarkų, taisyklių, įsakymų ir kitų dokumentų peržiūrą;

3) konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenų tikrinimą, analizę ir vertinimą, vidutinės apimties ūkinių operacijų ir buhalterinių sąskaitų likučių išsamias ir pagrindines audito procedūras reikšmingiausiose srityse: darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų, ilgalaikio turto, išlaidų prekių ir paslaugų naudojimui;

4) konsolidavimo proceso organizavimo vertinimą, Konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio duomenų tikrinimą, analizę ir vertinimą, bei buhalterinių sąskaitų likučių išsamias pagrindines audito procedūras reikšmingiausiose apskaitos srityse: turto, gautinų sumų, įsipareigojimų, pajamų, sąnaudų pagal segmentus.

Audito įrodymai gauti taikant šias audito procedūras: skaičiavimą, patikrinimą, paklausimą, analitines ir kitas audito procedūras.

Audito metu surinkta pakankamai įrodymų nepriklausomai finansinio (teisėtumo) audito nuomonei pareikšti.

Pagrindinės audito procedūros Savivaldybės biudžeto pajamų dalyje atliktos remiantis Valstybinės mokesčių inspekcijos ir biudžetinių įstaigų pateiktais mokesčių į savivaldybės biudžetą ataskaitų duomenimis (formos Nr. S1, S2, S3, S4, S5, S6, S7)²⁵ bei Savivaldybės išdo apskaitos registrų duomenimis. Buvo audituotos valstybinių ir vietinių rinkliavų biudžeto pajamos, Savivaldybės finansiniai įsipareigojimai.

Biudžeto asignavimų dalyje, pagal sudarytas audito programas, atliktos pagrindinės audito procedūros:

- darbo užmokesčio;
- turto srityje.

Atlikome konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio tarpusavio duomenų korektiškumo tikrinimą. Buvo atliktos analitinės audito procedūros finansinių ataskaitų finansinių rodiklių tarpusavio derinimo srityse.

²⁵ Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymas 2013 m. rugpjūčio 8 d. įsakymas Nr. 1K-275 „dėl informacijos, reikalingos Lietuvos Respublikos savivaldybių išdų finansinėms ataskaitoms sudaryti, pateikimo taisyklių patvirtinimo“.

AUDITO REZULTATAI

1. Dėl savivaldybės 2017 m. konsoliduotųjų ataskaitų rinkinių rengimo

Biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais parengtas pagal Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros, 2017 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymų, kitų teisės aktų reikalavimus.

Savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį, apimantį savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį ir savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį, rengia Savivaldybės administracijos Biudžeto skyrius (toliau – Biudžeto skyrius). Pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą²⁶ atsakingi viešojo sektoriaus subjektai šiuos rinkinius teikia savivaldybių kontrolieriams ne vėliau kaip iki kitų metų gegužės 31 dienos. Konsoliduotieji ataskaitų rinkiniai Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybai pateikti 2018 m. gegužės 30 d.

Pažymėtina, kad savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio ir savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio rengimo procesai yra skirtingi – skiriasi ne tik duomenų šaltiniai, kurių pagrindu rengiami minėti ataskaitų rinkiniai, bet ir rinkinių rengimo laikotarpis. Finansų ministerijai metinius ataskaitų rinkinius viešojo sektoriaus subjektai teikia pasibaigus finansiniams metams šiais terminais: 1) savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį – ne vėliau kaip iki kitų metų vasario 20 dienos; 2) savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį – ne vėliau kaip iki kitų metų gegužės 31 dienos²⁷.

Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio parengimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo²⁸ 35, 36 straipsniai, Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklės²⁹ bei Biržų rajono savivaldybės biudžeto asignavimų administravimo, biudžeto vykdymo ir atskaitomybės tvarkos aprašo nuostatos. Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu³⁰ patvirtintas viešojo sektoriaus subjektų sąrašas. Patvirtinti 36 viešojo sektoriaus subjektų finansinės ataskaitos, iš jų 31 kontroliuojamos biudžetinės įstaigos, 1 administruojamas išteklių fondas, 4 kontroliuojamos viešosios įstaigos, priskiriamos prie viešojo sektoriaus subjektų. Biržų rajono savivaldybės tarybos sprendimu³¹ reorganizuota biudžetinė įstaiga Biržų rajono lopšelis-darželis „Rugelis“ prijungiant prie Biržų lopšelio-darželio „Genys“. Biržų rajono savivaldybės tarybos sprendimu³² perimtos viešosios įstaigos „Vaiko užuovėja“ dalininko teisės.

Pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą³³, savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje pateikiami savivaldybės biudžeto vykdymo duomenys – visos biudžeto pajamos ir išlaidos. Biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje duomenys pateikiami vadovaujantis pinigų principu, t. y. išlaidos pripažįstamos tada, kada išmokami pinigai, o pajamos pripažįstamos tada, kada gaunami pinigai³⁴. Biudžeto skyrius, rengdamas savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį, remiasi savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojų jai pateiktų žemesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenimis ir į savivaldybės biudžetą gautų pajamų apskaitos duomenimis.

²⁶ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo (2007 m. birželio 26 d. Nr. X-1212 su vėlesniais pakeitimais) 32 str. 3 d.

²⁷ Ten pat, 32 str. 4 d.

²⁸ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (su vėlesniais pakeitimais).

²⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimas Nr. 543 (su vėlesniais pakeitimais).

³⁰ Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2008 m. rugsėjo 30 d. įsakymas Nr. A-720 „Dėl Biržų rajono savivaldybės viešojo sektoriaus subjektų grupių finansinėms ataskaitoms konsoliduoti sąrašo“ (su vėlesniais pakeitimais).

³¹ Biržų rajono savivaldybės tarybos 2017 m. birželio 1 d. sprendimas Nr. T-116 „Dėl sutikimo reorganizuoti Biržų rajono lopšelių-darželių „Rugelis“.

³² Biržų rajono savivaldybės tarybos 2017 m. liepos 5 d. sprendimas Nr. T-141 „Dėl viešosios įstaigos „Vaiko užuovėja“ dalininko teisių perėmimo“.

³³ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais), 2 str. 7 d.

³⁴ LR Viešojo sektoriaus atskaitomybės 2007-06-26 įstatymas Nr. X-1212 14 straipsnis.

Biržų savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys rengiamas konsolidavus žemesniojo lygio viešojo sektoriaus subjektų finansines ataskaitas 2017 metų konsolidavimo kalendoriuje³⁵ numatytais terminais pagal nustatytą viešojo sektoriaus subjektų grupių finansinėms ataskaitoms konsoliduoti sudėtį³⁶ ir konsolidavimo schemą³⁷. Savivaldybės konsoliduotasis finansinių ataskaitų rinkinys priskiriamas II konsolidavimo lygiui, vadovaujantis 2017 m. konsolidavimo schema.

2. Pastebėjimas dėl Biržų rajono savivaldybės, savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto ataskaitos už 2017 m.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 16 straipsnio 3 dalimi, Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo ataskaitą rengia savivaldybės administracija savivaldybės tarybos nustatyta tvarka. Biržų rajono savivaldybės taryba patvirtino Biržų rajono savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto tvarkos aprašą³⁸ ir ataskaitos formą.

Aprašo 4 punkte nurodyta, kad užpildyta ir pasirašyta Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto ataskaita kasmet iki einamųjų metų gegužės 28 d. pristatoma Savivaldybės administracijos Biudžeto skyriui; 5 p. numatyta, kad Savivaldybės administracijos Biudžeto skyrius, patikrinęs jų teisingumą, parengia suvestinę Savivaldybės nuosavybės teise priklausančio turto ataskaitą ir teikia Savivaldybės kontrolieriui iki einamųjų metų birželio 15 d. Įstaigos, Savivaldybės administracijos Biudžeto skyriui pateikė ataskaitą laiku, tačiau patikrinus nustatyta neatitikimų. Neatitikimai pateikti lentelėje Nr. 1

1 lentelė

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	Balansinė vertė ataskaitinių metų pabaigoje tūkst. Eur.	Įstaigų ataskaitose balansinė vertė ataskaitinių metų pabaigoje tūkst. Eur.	Neatitikimas tūkst. Eur.
1.	<i>Ilgalaikis materialusis turtas</i>	51276,64	51291,58	-8,54
2.	<i>Atsargos</i>	176,20	190,93	-1,85

Pastebėjimas. Savivaldybės nuosavybės teise priklausančio turto ataskaitoje ilgalaikio materialiojo turto duomenys nesutampa su įstaigų finansinės būklės ataskaitose (išskyrus valstybės turtą) pateiktais duomenimis: Biržų lopšelis-darželis „Ažuoliukas“ mažiau parodė ilgalaikio materialiojo turto grupės 4,97 tūkst. Eur; Biržų rajono Kirdonių universalus daugiafunkcis centras – 3,57 tūkst. Eur.

Savivaldybės nuosavybės teise priklausančio turto ataskaitoje atsargų duomenys nesutampa su įstaigų finansinės būklės ataskaitose (išskyrus valstybės turtą) pateiktais duomenimis Biržų rajono Kirdonių universalus daugiafunkcis centras mažiau parodė – 1,85 tūkst. Eur.

Todėl negalime patvirtinti Savivaldybės nuosavybės teise priklausančio turto ataskaitoje pateiktų duomenų tikrumo.

³⁵ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2017 m. gruodžio 13 įsakymas Nr. 1K-454 „Dėl 2017 metų konsolidavimo kalendoriaus patvirtinimo“.

³⁶ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-07-16 nutarimu Nr. 730 „Dėl Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus subjektų grupių finansinėms ataskaitoms konsoliduoti sudėties, lygių, konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių rengimo tvarkos ir už jų parengimą atsakingų viešojo sektoriaus subjektų nustatymo“ (su vėlesniais pakeitimais).

³⁷ Patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų ministro 2018 m. sausio 29 d. įsakymu Nr. 1K-33 „Dėl 2017 metų Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus subjektų grupių finansinėms ataskaitoms konsoliduoti sudėties ir atsakingų už konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių rengimą viešojo sektoriaus subjektų patvirtinimo“.

³⁸ Biržų rajono savivaldybės tarybos 2015 m. balandžio 9 d. sprendimas Nr. T-45 „Dėl Biržų rajono savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto ataskaitos rengimo ir teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

3. Pastebėjimai dėl Biržų rajono savivaldybės 2017 m. biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio

Vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymo 29 straipsnio 8 dalies 5 punktu, savivaldybės administracijos direktorius savivaldybės tarybos nustatyta tvarka administruoja savivaldybės biudžeto asignavimus ir kitus piniginius išteklius, organizuoja savivaldybės biudžeto vykdymą ir atsako už savivaldybės ūkinę ir finansinę veiklą, administruoja savivaldybės turtą.

Biržų rajono savivaldybės 2017 metų biudžetas patvirtintas Savivaldybės tarybos 2017 m. vasario 23 d. sprendimu Nr. T-22. Savivaldybės taryba 2017 m. kovo 30 d. sprendimu Nr. T-32 patvirtino Biržų rajono savivaldybės 2017-2019 metų strateginį veiklos planą, kuriame numatytos šešios programos.

Pastebėjimas. Tai prieštarauja Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytoms strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijų nuostatom³⁹, kurios numato, kad savivaldybės strateginio veiklos plano projektas yra savivaldybės biudžeto projekto pagrindas. Savivaldybės biudžeto projekte numatyti asignavimai savivaldybės strateginio veiklos plano programoms įgyvendinti turi atitikti asignavimus, numatytus savivaldybės strateginiame veiklos plane. Neatitinka Lietuvos Respublikos Biudžeto sandaros įstatymo nuostatų, kurios nurodo, kad Savivaldybių biudžetų projektus rengia savivaldybių vykdomosios institucijos <...> patvirtintais savivaldybių strateginio planavimo dokumentais, taip pat savivaldybių biudžetų asignavimų valdytojų programomis ir jų sąmatų projektais⁴⁰. Pažeistos Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo nuostatos⁴¹, kuriose nustatyta, kad Savivaldybės biudžeto sudarymo pagrindas yra patvirtinti savivaldybės strateginio planavimo dokumentai, taip pat savivaldybių funkcijoms įgyvendinti reikalingų lėšų skaičiavimai.

Strateginis veiklos planas 2017 metais buvo tikslinamas⁴², pagrindiniai tikslinimai:

- patikslinti priemonių pavadinimai, sumos, įtraukti nauji projektai, kuriems yra pritarusi Savivaldybės taryba atskirais sprendimais;
- patikslintos finansavimo šaltinių sumos, kai kurie finansavimo šaltiniai pagal atskirais Savivaldybės tarybos sprendimais 2017 m. patikslintą Savivaldybės biudžetą, taip pat patikslintos priemonių išlaidų ir turto sumos, daugeliu atvejų, nekeičiant priemonių bendros sumos;
- patikslintas 2017–2019 m. programų lėšų poreikis (asignavimai) ir numatomi finansavimo šaltiniai: tikslinami 2017 m. planuoti asignavimai: vietoj 27 279,9 tūkst. Eur įrašyti 28 150,7 tūkst. Eur.

Ekonominės klasifikacijos grupės	2017-ųjų m. projektas pagal 2017–2019 metų strateginį veiklos planą	2017-ųjų patikslintas planas	Neatitikimas
1. Iš viso asignavimų	28150,7	23733,8	4416,9
1.1. Išlaidoms:	24414,5	20481,9	3932,6
1.1.1. iš jų darbo užmokesčiui	10072,8	9877,8	195
1.2. Turtui įsigyti ir finansiniams įsipareigojimams vykdyti	3736,2	3252,0	484,2

Pastebėjimas. Savivaldybės parengtas 2017-2019 metų strateginis veiklos planas neatitinka 2017 metų biudžeto pajamų plano.

³⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. gruodžio 15 d. nutarimas Nr. 1435 „Dėl strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijų patvirtinimo“ 29 p.

⁴⁰ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo, 1990-07-30 Nr. I-430 (su vėlesniais pakeitimais) 26 str. 1 d.

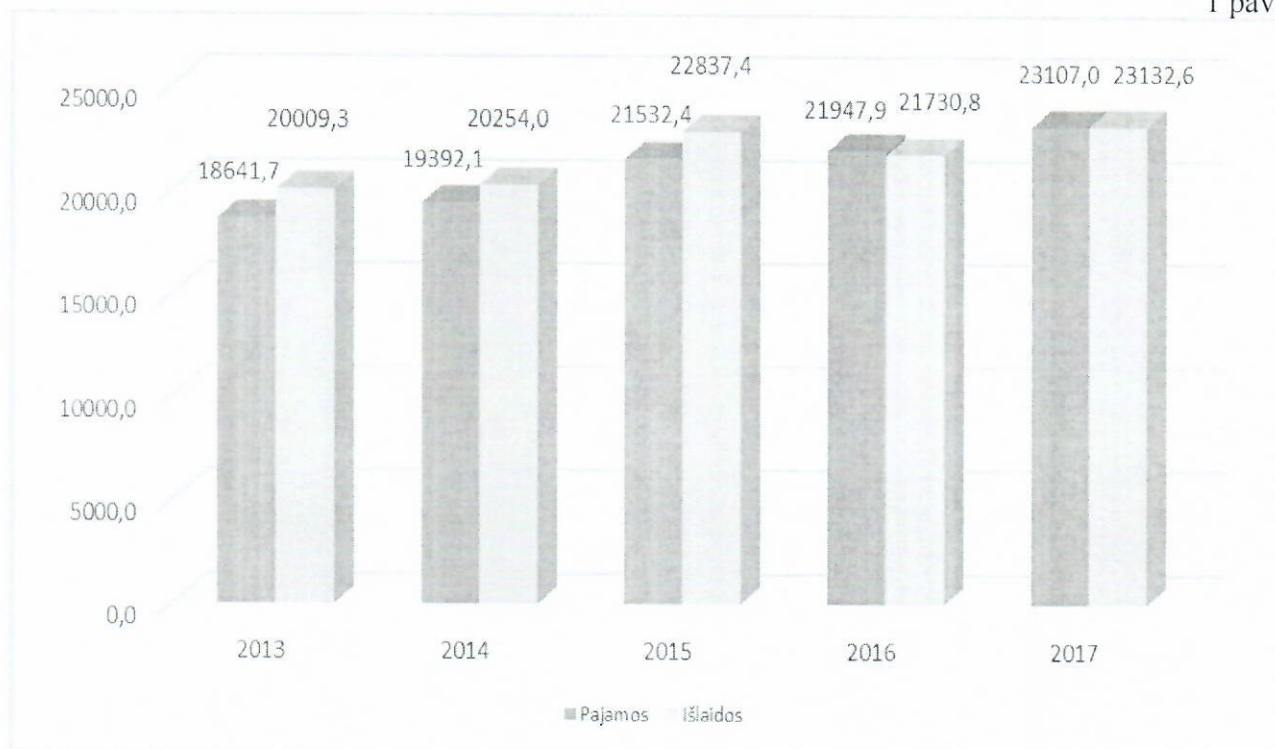
⁴¹ Lietuvos Respublikos Vietos savivaldos įstatymo 51 str., 3 d.

⁴² Biržų rajono savivaldybės tarybos 2017 m. lapkričio 16 d. sprendimas Nr. T-198 „Dėl Biržų rajono savivaldybės tarybos 2017 m. kovo 30 d. sprendimo Nr. T-32 „Dėl Biržų rajono savivaldybės 2017–2019 metų strateginio veiklos plano patvirtinimo“ pakeitimo“.

Biržų rajono savivaldybės biudžeto pajamų ir išlaidų vykdymo dinamika, tūkst. Eur.

1 pav.

Pajamų audito apimties apribojimai, nustatyti teisės aktų: dauguma patvirtintų Savivaldybės biudžeto pajamų surenkama per Valstybinę mokesčių inspekciją, kuri nepriklauso Savivaldybės kontroliuojamiems subjektams, todėl vadovavomės tik suvestiniais duomenimis.

Lyginant 2016–2017 metus, surenkamos savivaldybės biudžeto pajamos padidėjo ir 2017 m. į biudžetą gauta 1159,1 tūkst. Eur daugiau nei 2016 m.

Savivaldybės biudžeto lėšų 2017 m. gruodžio 31 d. ataskaitos 1-sav. Duomenimis, likutis sudarė 895,4 tūkst. Eur (pagrindinės biudžeto sąskaitos likutis – 845,1 tūkst. Eur, ES projektų lėšų sąskaitos likutis – 44,1 tūkst. Eur, Aplinkos apsaugos programos sąskaitoje lėšų likutis – 5,1 tūkst. Eur, Privatizavimo fondo sąskaitos likutį sudarė 0,5 tūkst. Eur, Sąskaitoje už parduotą žemę – 0,6 tūkst. Eur); iš jų apyvartinių lėšų likutis – 869,2 tūkst. Eur ir 26,2 tūkst. Eur skolintų lėšų.

Pagal Biržų rajono savivaldybės administracijos ir AB Šiaulių banko kredito sutartį Nr. KS-2015-101781-25/SRV-246 investicinių projektų, bendrai finansuojamų iš Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės paramos, finansavimui, 2017 m. sausio 1 d. liko išimtas ir nepanaudotas paskolos likutis 93436,59 Eur. Iš šio likučio per 2017 m. Tarybos sprendimais projektams skirta 67290,00 Eur, panaudota – 67273,92 Eur.

Pastebėjimas. 2017 metų pabaigoje dar liko 2016 metų pabaigoje išimtos ir nepanaudotos paskolos likutis – 26162,67 Eur. Pagal minėtą sutartį, Savivaldybė moka bankui palūkanas nuo išimtos paskolos.

Savivaldybės taryba, vadovaudamasi Vietos savivaldos, Biudžeto sandaros ir 2017 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymais, 2017 m. vasario 23 d. patvirtino Biržų rajono savivaldybės 2017 metų biudžetą – 21029,7 tūkst. Eur pajamų, tūkst. Eur, iš jų 921,0 tūkst. Eur paskirstė metų pradžios apyvartinių lėšų likučius. Biržų rajono savivaldybės biudžetas patvirtintas laiku, kaip numatyta Biudžeto sandaros įstatymo 26 str. 5 dalyje, tai yra per 2 mėnesius nuo 2017 m. Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo priėmimo.

Savivaldybės tarybos sprendimais 2017 metų Savivaldybės biudžeto pajamų ir išlaidų planas tikslintas šešiuose Savivaldybės tarybos posėdžiuose, padidintas 2704,1 tūkst. Eur ir sudarė 23733,8 tūkst. Eur. Tai atitinka Biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo 2017 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (Forma Nr. 1-sav.) patikslinto biudžeto pajamų plano duomenis – 23733,8 tūkst. Eur, iš

jų praėjusių metų lėšų likutis – 894,9 tūkst. Eur; asignavimų planas – 23733,8 tūkst. Eur ir paskirstyti: išlaidoms 20481,8 tūkst. Eur (iš jų: darbo užmokesčiui 9877,8 tūkst. Eur), turtui įsigyti – 2886,5 tūkst. Eur. ir finansiniams įsipareigojimams vykdyti 365,5 tūkst. Eur (paskoloms grąžinti).

2016 metų pabaigoje savivaldybė turėjo 921,0 tūkst. Eur pinigų likutį, kurį 2017 m. Tarybos sprendimu⁴³ paskirstė:

Eil. Nr.		Tarybos sprendimas Nr. T-22	Tarybos sprendimas Nr. T-234
	2016 m. pabaigos pinigų likučio paskirstymas		
7.	Metų pradžios pinigų lėšų likutis, Eurais	921046	894899
7.1.	iš jo: - įstaigų pajamos, skiriamos programų įsiskolinimams dengti	7452	7452
7.2.	-savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšos	15630	15630
7.3.	- paskolų ir kompensuotų (grąžintų savivaldybei) paskolų lėšos, skiriamos investicijų projektams finansuoti	180588	154441
7.4.	- pajamų iš savivaldybės turto privatizavimo lėšos	546	546
7.5.	- kitos apyvartos lėšos (praėjusiais metais nepanaudota pajamų dalis, skiriama trumpalaikiams įsiskolinimams, buvusiems 2016 m. gruodžio 31 d., padengti)	716717	716717
7.6.	- ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos	113	113

Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatyme nustatyta, kad Savivaldybės biudžeto apyvartinės lėšos sudaromos iš savivaldybės biudžeto lėšų likučio, o kai jo nepakanka, – iš biudžeto pajamų. Savivaldybės biudžeto apyvartinės lėšos naudojamos Savivaldybės tarybos nustatyta tvarka⁴⁴.

Pastebėjimas. Nėra pagrindimo, dėl 26147 Eur 2017 m. gruodžio 21 d. Tarybos sprendimu 2017 m. pradžios lėšų likučio sumažinimo.

4. Dėl Savivaldybės biudžeto

4.1. Biudžeto pajamų plano vykdymas

Savivaldybės biudžeto pajamų duomenys tinkamai priskirti valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ekonominei klasifikacijai ir teisingomis sumomis įtraukti į Savivaldybės administracijos Biudžeto skyriaus parengtą Savivaldybės biudžeto pajamų plano įvykdymo 2017-12-31 ataskaitą (forma Nr. 1-sav. metinė).

⁴³ Biržų rajono savivaldybės tarybos 2017 m. vasario 23 d. sprendimas Nr. T-22 „Dėl Biržų rajono savivaldybės 2017 metų biudžeto patvirtinimo“.

⁴⁴ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 24 str. 1 ir 2 d.

2017 metų biudžeto pajamų plano įvykdymas

2 lentelė

Eil. Nr.	Pajamų pavadinimas	Patikslintas 2017 metų planas	Įvykdyta 2017 metais	Plano įvykdymas	
				Suma (4-3)	Proc.
1	2	3	4	5	6
1.	Mokesčiai	11 745,0	12 189,5	444,5	103,8
1.1.	Pajamų mokestis	10 773,0	11 017,4	244,4	102,3
1.2	Turto mokestis:	804,7	1 019,2	214,5	126,7
	žemės mokestis	450,0	658,8	208,8	146,4
	paveldimo turto mokestis	10,7	11,9	1,2	111,2
	nekilnojamojo turto mokestis	344,0	348,5	4,5	101,3
1.3	Prekių ir paslaugų:	167,3	152,9	-14,4	91,4
	mokestis už aplinkos teršimą	30,0	31,6	1,6	105,3
	valstybės rinkliavos	37,5	41,7	4,2	111,2
	vietinės rinkliavos	99,8	79,6	-20,2	79,8
2.	Dotacijos	10 073,1	9 837,0	-236,1	97,7
2.1	Europos Sąjungos finansinės paramos lėšos	653,1	460,5	-192,6	70,5
2.2	Speciali tikslinė dotacija:	7 670,7	7 627,7	-43,0	99,4
	valstybinėms (perduotoms savivaldybei) funkcijoms atlikti	2 276,1	2 233,7	-42,4	98,1
	mokinio krepšeliui finansuoti	4 729,0	4 728,8	-0,2	100,0
	kita tikslinė dotacija	665,6	665,2	-0,4	99,9
2.3	Bendrosios dotacijos kompensacija	177,0	177,0	0,0	100,0
2.4	Kitos dotacijos ir lėšos	218,2	218,2	0,0	100,0
2.5	Speciali tikslinė dotacija (kapitalui formuoti)	1 354,1	1 353,6	-0,5	100,0
3.	Kitos pajamos	1 002,2	1 061,1	58,9	105,9
3.1	Turto pajamos	278,2	346,7	68,5	124,6
	palūkanos už paskolas	0,8	1,3	0,5	162,5
	dividendai	0,4	0,4	0,0	100,0
	nuomos mokestis už valstybinę žemę	232,0	300,9	68,9	129,7
	mokesčiai už valstybinius gamtos išteklius	45,0	44,1	-0,9	98,0
3.2	Pajamos už prekes ir paslaugas	592,6	580,3	-12,3	97,9
	pajamos už patalpų nuomą	47,8	45,0	-2,8	94,1
	pajamos už atsitiktines paslaugas	228,7	229,9	1,2	100,5
	įmokos už išlaikymą švietimo, socialinės apsaugos ir kitose įstaigose	316,1	305,4	-10,7	96,6
	kitos pajamos				
3.3	Pajamos iš baudų ir konfiskacijos	20,0	22,1	2,1	110,5
3.4	Kitos neišvardytos pajamos	111,4	112,0	0,6	100,5
4.	Materialiojo ir nematerialiojo turto realizavimo pajamos	18,6	19,4	0,8	104,3
	žemė	6,8	6,8	0,0	100,0
	kitas ilgalaikis materialusis turtas	10,0	10,2	0,2	102,0
	mašinų ir įrenginių	1,8	2,0	0,2	111,1
	Atsargų realizavimo pajamos	0,0	0,4	0,4	-
	Pastatų ir statinių realizavimo pajamos			0,0	
	Iš viso pajamų	22 838,9	23 107,0	268,1	101,2

Didžiausią dalį Savivaldybės 2017 m. gautų biudžeto pajamų sudarė mokesčiai 12189,5 tūkst. Eur arba 52,8 proc. visų biudžeto pajamų, iš kurių gyventojų pajamų mokestis – 11017,4 tūkst. Eur arba 90,4 proc. mokesčių pajamų. Dotacijų per 2017 m. gauta 9837,0 tūkst. Eur arba 42,6 proc. visų pajamų. Iš jų didžiausią dalį sudaro mokinio krepšelio lėšos 4728,8 tūkst. Eur 48,1 proc. visų dotacijos pajamų. Dotacija valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti 2233,7 tūkst. Eur arba 22,7 proc. visų dotacijos pajamų, dotacija valstybės investicijų programoje numatytiems projektams finansuoti – 1328,7 tūkst. Eur arba 13,5 proc. visų dotacijos pajamų, bendrosios dotacijos kompensacija – 177,0 tūkst. Eur arba 1,8 proc. visų dotacijos pajamų.

Savivaldybės biudžeto pajamų iš mokesčių bendras planas įvykdytas 103,8 proc., t. y. gauta 444,5 tūkst. Eur daugiau negu buvo planuota, tačiau atskirų mokesčių pajamų surinkimo planai neįvykdyti. Dotacijų planas įvykdytas 97,7 proc. arba į biudžetą negauta 236,1 tūkst. Eur.

Kitų pajamų surinkta į biudžetą 1061,1 tūkst. Eur, tai sudaro 4,6 proc. visų biudžeto pajamų. Savivaldybės biudžeto kitų pajamų bendras planas įvykdytas 105,9 proc., t.y. gauta į biudžetą kitų pajamų 58,9 tūkst. Eur daugiau negu planuota.

Materialiojo ir nematerialiojo turto realizavimo pajamų gauta 19,4, tai sudaro 0,1 proc. visų pajamų. Planas viršytas 0,8 tūkst. Eur.

4.2. Neįvykdyti pajamų planai

Šių mokesčių pajamų surinkimo planas 2017 m. buvo neįvykdytas:

- vietinių rinkliavų gauta 20,2 tūkst. Eur (20,2 proc.) mažiau nei planuota;
- Europos Sąjungos finansinės paramos lėšų gauta 192,6 tūkst. Eur arba 29,5 proc. mažiau nei planuota;
- pajamų už prekes ir paslaugas gauta 12,3 tūkst. Eur arba 2,1 proc. mažiau nei planuota (iš jų įmokų už išlaikymą švietimo, socialinės apsaugos ir kitose įstaigose negauta 10,7 tūkst. Eur).

2017 metais Savivaldybės biudžete (su patikslinimais) patvirtinta 592,6 tūkst. eurų teikiamų paslaugų pajamų, o gauta 5580,3 tūkst. Eur.

Savivaldybės biudžetinės įstaigos teikiamų paslaugų pajamų planą taip pat tikslino po kelis kartus, tačiau atskiros įstaigos pajamų nesurinko ir plano netikslino: kai kurios Savivaldybės biudžetinės įstaigos teikiamų paslaugų pajamų planą taip pat tikslino po kelis kartus, tačiau atskiros įstaigos pajamų nesurinko arba surinko daugiau, o plano netikslino:

Savivaldybės administracija nesurinko – 9,9 proc. arba 1,3 tūkst. Eur;

Biržų kūno kultūros ir sporto centras nesurinko – 17,7 proc. arba 4,3 tūkst. Eur;

Biržų turizmo informacijos centras planą viršijo – 8,6 proc. arba 2,7 tūkst. Eur;

Biržų rajono Kratiškių pagrindinė mokykla viršijo – 10,1 proc. arba 0,5 tūkst. Eur.

4.3. Dotacijos

Gauta valstybės biudžeto dotacijų iš kitų valdymo lygių 9376,5 tūkst. Eur (įvykdyta 99,5 proc.).

Metų pabaigoje grąžinta ministerijoms, jų departamentams ir kitoms institucijoms nepanaudotų dotacijų valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti, iš viso 45,5 tūkst. Eur, iš jų: lėšų, skirtų rengiant ir įgyvendinant darbo rinkos politikos priemones ir gyventojų užimtumo programas 0,1 tūkst. Eur buvo grąžinta, todėl, kad lėšos buvo planuotos atsižvelgiant į Darbo biržos vykdomo ES projekto apimtį, šių lėšų buvo panaudota tiek, kiek buvo realus jų poreikis subjektams, vykdančioms viešųjų darbų organizavimą ir atlikimą, taip pat dėl darbuotojų sergamumo ir pravaikštų. Dotacijų lėšų, skirtų socialinėms išmokoms ir kompensacijoms mokėti ir socialinėms paslaugoms, buvo grąžinta 25,8 tūkst. Eur. Dėl mokyklų nelankymo, mokinių skaičiaus sumažėjimo dotacijos lėšų, skirtų socialinei paramai mokiniams, buvo grąžinta 14,2 tūkst. Eur. Dotacijų lėšų skirtų vaikų teisių apsaugai grąžinta 0,7 tūkst. Eur, jaunimo teisių apsaugai – 0,6 tūkst. Eur. Dėl darbuotojų sergamumo taip pat liko nepanaudotų lėšų, skirtų žemės ūkio funkcijoms vykdyti, kurių grąžinta 0,9 tūkst. Eur, valstybės specialios dotacijos

privalomųjų saugumo priemonių neversliniuose kiaulininkystės ūkiuose taikymo įvertinimo ir sklaidos apie afrikinį kiaulių marą išlaidoms grąžinta 0,2 tūkst. Eur. Specialiosios tikslinės dotacijos mokinio krepšeliui finansuoti grąžinta 0,2 tūkst. Eur, dotacijos skirtos išlaidoms, susijusioms su pedagoginių darbuotojų skaičiaus optimizavimu, grąžinta 2,7 Eur. Specialios tikslinės dotacijos, skirtos neveiksnių asmenų būklės peržiūrėjimui grąžinta 0,1 tūkst. Eur.

4.4. Viršplaninės biudžeto pajamos

Daugiausia virš plano į savivaldybės biudžetą pervesta:

Mokesčių:

- pajamų mokesčio gauta 244,4 tūkst. Eur (2,3 proc.) daugiau negu planuota;
- žemės mokesčio surinkta 208,8 tūkst. Eur (46,4 proc.) daugiau negu planuota;
- paveldimo turto mokestis – 1,2 tūkst. Eur (11,2 proc.) daugiau nei planuota;
- nekilnojamojo turto mokesčio – 4,5 tūkst. Eur (1,3 proc.) daugiau negu planuota;
- mokestis už aplinkos teršimą – 1,6 tūkst. Eur (5,3 proc.) daugiau nei planuota;
- valstybės rinkliavos pajamų gauta 4,2 tūkst. Eur (11,2 proc.) daugiau negu planuota.

Turto pajamų planas įvykdytas 124,6 proc. arba gauta pajamų 68,5 tūkst. Eur daugiau negu planuota, iš jų:

- nuomos mokesčio už valstybinę žemę ir valstybinius vidaus vandenų fondo vandens telkinius pajamų gauta 68,5 tūkst. Eur (24,6 proc.) daugiau negu planuota.

4.5. Dėl Savivaldybės biudžeto išlaidų

Savivaldybės 2017 metų pradžioje biudžete buvo patvirtinta 21029,7 tūkst. Eur asignavimų, iš jų paskirstyta savivaldybės biudžeto metų pradžios lėšų likučiai 921,0 tūkst. Eur. Po patikslinimų Savivaldybės biudžeto išlaidų planas sudarė 23733,8 tūkst. Eur, iš jų paskirstyta 724,2 tūkst. Eur metų pradžios likučiai (nepanaudota pajamų dalis, kuri viršija praėjusių metų panaudotus asignavimus. Biudžeto asignavimai skirti 6 programų vykdymui. Didžiausia Savivaldybės biudžeto asignavimų dalis – 40,8 proc., skirta Savivaldybės Ugdomo kokybės ir mokymosi aplinkos užtikrinimo programos vykdymui.)

2017 m. Savivaldybės biudžeto patikslinti asignavimai pagal išlaidų ekonominę klasifikaciją patvirtinti 20481,8 tūkst. Eur išlaidoms apmokėti (86,3 proc. visų asignavimų), iš jų biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokesčiui – 9877,8 tūkst. Eur (41,6 proc. visų asignavimų) ir turtui įsigyti – 2644,8 tūkst. Eur (13,7 proc. visų asignavimų).

Savivaldybės biudžeto išlaidos pagal ekonominę klasifikaciją, tūkst. Eur

3 lentelė

Eil. Nr.	Išlaidų pavadinimas	Patvirtinta 2017 m.	Įvykdyta 2017 m.	Įvykdymo struktūra procentais
1.	Darbo užmokestis ir socialinis draudimas	12941,3	12867,9	55,6
2.	Prekių ir paslaugų naudojimas	4524	4403,1	19,0
3.	Turto išlaidos	79,8	79,5	0,3
4.	Subsidijos	140,4	123,7	0,5
5.	Dotacijos	0	2,7	0,0
5.	Socialinės išmokos	2327,6	2280,4	9,9
6.	Kitos išlaidos	468,7	433,9	1,9
7.	Materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidos	2886,5	2575,9	11,1
8.	Finansinio turto įsigijimo išlaidos	0	0	0,0

9.	Išlaidos dėl finansinių įsipareigojimų vykdymo (paskolų grąžinimas)	365,5	365,5	1,6
	Iš viso išlaidų	23733,8	23132,6	100

Savivaldybių biudžetų teisinis pagrindas yra atitinkamų savivaldybių tarybų priimti sprendimai dėl atitinkamų biudžetinių metų savivaldybių biudžetų patvirtinimo⁴⁵.

Pastebėjimas. Audito metu nustatyta, kad Savivaldybės administracija pagal 2017 m. lapkričio 2 d. sutartį Nr. SS-104 su Lietuvos Respublikos švietimo ministerija gavo 2,7 tūkst. Eur psichologų etatams steigti. Šios lėšos į Biudžeto pajamas įtrauktos nebuvo.

Pastebėjimas. Biržų lopšelyje-darželyje „Ažuoliukas“ atlikti remonto darbai, pakeisti langai (14 vnt.), suma 7 400 Eur, tačiau Biudžeto išlaidų sąmatos ataskaitoje išlaidų straipsnyje „Ilgalaikio materialiojo turto einamasis remontas“ tokios išlaidos nenumatytos. Minėtos išlaidos neteisingai parodytos prie „Kitos prekės“ ir „Kitos paslaugos“ išlaidų straipsnių. Finansų ministro įsakymu patvirtintoje pajamų ir išlaidų klasifikacijoje⁴⁶ kodui 2.2.1.1.1.15 priskirta materialiojo turto paprastojo remonto išlaidos. Materialiojo turto ir ūkinio inventoriaus remonto darbų ir techninės priežiūros išlaidos. Taip pat priskiriamos priežiūros ir paprastojo remonto darbų, kurie atliekami siekiant naudoti materialųjį turtą jo numatyto tarnavimo laikotarpiu ir kurie nekeičia turto vertės ir jo funkcinių galimybių, bet palaiko jo gerą arba atkuria ankstesnę būklę, išlaidos.

Biudžeto asignavimų valdytojai informaciją apie panaudotus Savivaldybės biudžeto asignavimus pateikė finansų ministro nustatyta tvarka⁴⁷.

2017 metais biudžeto išlaidos lyginant su 2016 metais išaugo 915,0 tūkst. Eur, iš jų: bendrosios valstybinės paslaugos – 101,8 tūkst. Eur; gynybos – 0,3 tūkst. Eur; viešosios tvarkos ir visuomenės apsaugos – 23,8 tūkst. Eur; ekonomikos – 90,2 tūkst. Eur; aplinkos apsaugos – 62,9 tūkst. Eur; būsto ir komunalinio ūkio – 358,0 tūkst. Eur; sveikatos apsaugos – 163,9 tūkst. Eur; poilsio kultūros ir religijos – 157,9 tūkst. Eur; socialinės apsaugos – 125,5 tūkst. Eur.

Išlaidos švietimui sumažėjo – 169,3 tūkst. Eur. Duomenys apie tai pateikti 4 lentelėje.

Savivaldybės biudžeto išlaidos pagal valstybės funkcijų klasifikaciją (tūkst. Eur)

4 lentelė

Eil. Nr.	Išlaidos pagal funkcinę klasifikaciją	Įvykdyta per 2015 m.	Įvykdyta per 2016 m.	Patikslintas 2017 m. planas	Įvykdyta per 2017 m.	Plano įvykdymas		Skirtumas, lyginant su 2016 m.	
						Suma	Proc.	Suma	Proc.
1	Bendros valstybės paslaugos	3 149,10	1783,80	1941,10	1885,60	-55,50	97,14	101,80	105,71
2.	Gynyba	16,00	18,10	18,40	18,40	0,00	100,00	0,30	101,66
3.	Viešoji tvarka ir visuomenės apsauga	532,50	599,50	624,00	623,30	-0,70	99,89	23,80	103,97
4.	Ekonomika	2 330,90	2465,50	2574,40	2555,70	-18,70	99,27	90,20	103,66
5.	Aplinkos apsauga	75,40	100,40	189,80	163,30	-26,50	86,04	62,90	162,65
6.	Būstas ir komunalinis ūkis	1 237,50	1461,00	2155,70	1819,00	-336,70	84,38	358,00	124,50

⁴⁵ Lietuvos Respublikos Biudžeto sandaros įstatymo 8 str. 2 d.

⁴⁶ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003 m. liepos 3 d. įsakymas IK-184 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

⁴⁷ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. gruodžio 31 d. įsakymas Nr. IK-465 „Dėl valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų žemesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitų sudarymo taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

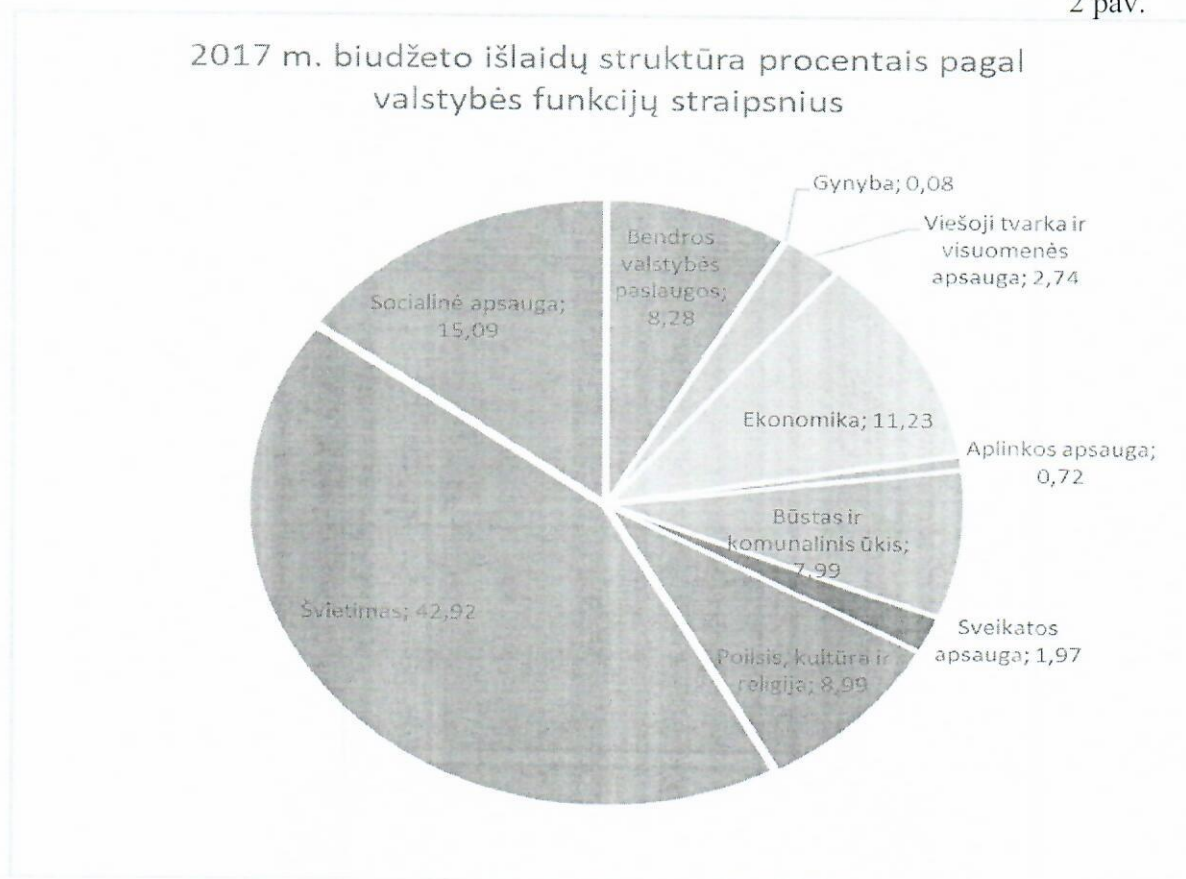

7.	Sveikatos apsauga	281,60	284,20	450,30	448,10	-2,20	99,51	163,90	157,67
8.	Poilsis, kultūra ir religija	1 934,90	1887,80	2104,70	2045,70	-59,00	97,20	157,90	108,36
9.	Švietimas	9 901,10	9941,70	9809,50	9772,40	-37,10	99,62	-169,30	98,30
10.	Socialinė apsauga	3 378,40	3310,10	3500,40	3435,60	-64,80	98,15	125,50	103,79
	IŠ VISO IŠLAIDŲ	22837,4	21 852,10	23 368,30	22 767,10	-601,20	X	915,00	104,19

2017 m. biudžeto išlaidų struktūra procentais pagal valstybės funkcijų straipsnius (pateikta 2 pav.):

1. Bendros valstybės paslaugos – 8,28 proc. nuo viso biudžeto;
2. Gynyba – 0,08 proc. nuo viso biudžeto;
3. Viešojoji tvarka ir visuomenės apsauga – 2,74 proc. nuo viso biudžeto;
4. Ekonomika – 11,23 proc. nuo viso biudžeto;
5. Aplinkos apsauga – 0,72 proc. nuo viso biudžeto;
6. Būstas ir komunalinis ūkis – 7,99 proc. nuo viso biudžeto;
7. Sveikatos apsauga – 1,97 proc. nuo viso biudžeto;
8. Poilsis, kultūra ir religija – 8,99 proc. nuo viso biudžeto;
9. Švietimas – 42,92 proc. nuo viso biudžeto;
10. Socialinė apsauga – 15,09 proc. nuo viso biudžeto.

2 pav.

2017 m. biudžete patvirtinta 6 programos ir 39 šių programų asignavimų valdytojai: Savivaldybės administracija ir biudžetinės įstaigos. Asignavimų valdytojai vykdo programas:

01. Ugdymo kokybės ir mokymosi aplinkos užtikrinimo programą – 22 asignavimų valdytojai;

02. Socialinės paramos ir sveikatos apsaugos paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimo programą – 24 asignavimų valdytojų;

03. Kultūros ir turizmo, sporto, jaunimo ir bendruomenių veiklos aktyvinimo programą - 7 asignavimų valdytojai;

04. Savivaldybės pagrindinių funkcijų vykdymo programą – 2 asignavimų valdytojai;

05. Aplinkos apsaugos, verslo rėmimo ir žemės ūkio plėtros programą - 1 asignavimų valdytojas (Savivaldybės administracija);

06. Infrastruktūros objektų plėtros ir priežiūros programą – 9 asignavimų valdytojai;

Savivaldybės administracija vykdė visas (šešias) programas.

Duomenys apie Savivaldybės 2017 metų biudžeto asignavimų paskirstymą pagal programas pateikti 6 lentelėje.

Didžioji savivaldybės biudžeto asignavimų dalis skiriama Savivaldybės infrastruktūros objektų priežiūros ir modernizavimo programai – 32,9 proc. visų išlaidų; asignavimų planas įvykdytas 92,4 proc. Antroji pagal dydį programa – Švietimo veiklos programa. Jai skirta 25,4 proc. visų biudžeto lėšų; asignavimų planas įvykdytas 99,5 proc. Trečioji pagal asignavimų dydį - savivaldybės funkcijų įgyvendinimo programa, kuriai skirta 15,3 proc. visų biudžeto lėšų; asignavimų planas įvykdytas 98,7 proc. Mažiausiai skirta lėšų: visuomenės sveikatos stiprinimo programai – 0,5 proc. (planas įvykdytas 91,1 proc.) ir urbanistinės plėtros programai – 0,6 proc. visų biudžeto išlaidų lėšų (asignavimų planas įvykdytas tik 57,8 proc.).

Informaciją apie patikslinto asignavimų plano vykdymą pagal programas

5 lentelė

Programos Nr.	Programos pavadinimas	Patikslintas planas, tūkst. Eur	Patikslintas planas proc.	Vykdymas, tūkst. Eur	Vykdymas, proc.	Nukrypimas nuo plano tūkst. Eur
1	Ugdymo kokybės ir mokymosi aplinkos užtikrinimo programa	9 693,50	40,84	9 657,00	41,75	36,50
2	Socialinės paramos ir sveikatos apsaugos paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimo programa	4 055,20	17,09	3 913,50	16,92	141,70
3	Kultūros ir turizmo, sporto, jaunimo ir bendruomenių veiklos aktyvinimo programa	1 989,60	8,38	1 983,30	8,57	6,30
4	Savivaldybės pagrindinių funkcijų vykdymo programa	3 764,50	15,86	3 674,10	15,88	90,40
5	Aplinkos apsaugos, verslo rėmimo ir žemės ūkio plėtros programa	562,90	2,37	535,90	2,32	27,00
6	Infrastruktūros objektų plėtros ir priežiūros programa	3 668,10	15,46	3 368,80	14,56	299,30
Iš viso asignavimų:		23 733,80	100,00	23 132,60	100,00	601,20

4.6. Savivaldybės mokėtinų ir gautinos sumos

2017 m. gruodžio 31 d. Mokėtinų ir gautinų sumų ataskaitos duomenimis, Savivaldybės mokėtinų sumos iš viso sumažėjo 669,8 tūkst. Eur. Ši sumažėjimą lėmė išlaidų dėl finansinių įsipareigojimų vykdymo (paskolų grąžinimo), nes per 2017 m. paimta paskolų nebuvo, o grąžinta 365,5 tūkst. Eur pagal paskolų grąžinimo grafiką. Kreditorinis įsiskolinimas atėmus išlaidas dėl finansinių įsipareigojimų vykdymo (paskolų grąžinimas) 714,10 tūkst. Eur sumažėjo 304,30 tūkst. Eur (2017-01-01 buvo 1018,4 tūkst. Eur. Duomenys apie kreditinio įsiskolinimo likučius Mokėtinų ir gautinų sumų 2017 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (forma Nr. 4) nurodyti teisingi ir atitinka savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojų pateiktą ataskaitų suminius duomenis.

Pastebėjimas. Biudžetinių įstaigų aiškinamajame rašte nepateikta informacija pagal finansų ministro patvirtintų Žemesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitų sudarymo taisyklių reikalavimus. Įstaigų biudžeto vykdymo aiškinamajame rašte nepateikta informacija apie pradelstus įsiskolinimus už komunalinės paslaugas 1,5 tūkst. Eur (įvykdymo terminas praleistas daugiau kaip 45 dienos) kaip tai numatyta minėtų taisyklių 10.6 p.<... pradelsti įsiskolinimai pagal mokėtinų ir gautinų sumų ataskaitos (forma Nr. 4) duomenis, mokėtini iš biudžeto lėšų, patvirtintų išlaidų sąmatoje, jų susidarymo priežastys bei padengimo terminai...>.

2017 m. gruodžio 31 d. Mokėtinų ir gautinų sumų pokytis, tūkst. Eur

6 lentelė

Eil. Nr.	Išlaidų grupės pavadinimas	Likutis 2017-01-01	Likutis 2017-12-31	Pokytis (-/+)
1.	Darbo užmokestis ir socialinis draudimas	377,6	174,3	-203,3
2.	Prekių ir paslaugų naudojimas	170,0	244,2	+74,2
3.	Subsidijos	11,6	9,5	-2,1
4.	Socialinės išmokos (pašalpos)	141,5	186,9	+45,4
5.	Kitos išlaidos	10,7	1,9	-8,8
6.	Materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidos	307,0	97,3	-209,7
	Iš viso	1018,4	714,1	-304,3

Pagal pateiktus duomenis, įsiskolinimas ženkliai sumažėjo darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui (203,3 tūkst. Eur), materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidos - 209,7 tūkst. Eur. Materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidų kreditinį įsiskolinimą sudaro: AB „Panevėžio keliai“ 21,9 tūkst. Eur; S. Pakarklio įmonė 33,8 Eur; UAB „Biržų montuotojas“ 28,3 Eur; UAB „Nodama“ 9,2 Eur; UAB „Generalis“ 3,6 Eur; UAB „Biržų ranga“ 0,5 Eur.

4.7 Ilgalaikiai įsipareigojimai

Biržų rajono savivaldybė, 2017 m. vykdydama skolinius įsipareigojimus ir grąžindama ilgalaikes skolas, nevirsijo 2017 metų Rodiklių įstatymo nustatytų skolinimosi, paskolų grąžinimo ir skolinių įsipareigojimų likučių metų pabaigoje. Savivaldybės skolos ataskaitų duomenys apie Savivaldybės skolinių įsipareigojimų, garantijų bei paskolų dydį yra teisingi.

Ataskaitinio laikotarpio pradžioje Savivaldybės finansiniai įsipareigojimai bankams už suteiktas paskolas sudarė 4397,4 tūkst. Eur. 2017 m. Savivaldybė neėmė ilgalaikių paskolų investiciniams projektams finansuoti, tačiau panaudojo 67,3 tūkst. Eur 2015 m. paimitos paskolos. Ilgalaikių paskolų per 2017 metus grąžinta 365,5 tūkst. Eur ir ataskaitinio laikotarpio pabaigoje negrąžintų paskolų liko 4031,9 tūkst. Eur.

Savivaldybės kreditinės skolos dėl finansinių įsipareigojimų vykdymo 2017 m. pabaigai sumažėjo 365,5 tūkst. Eur, nes per 2017 m. Savivaldybė paskolų neėmė.

Lietuvos Respublikos 2017 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo⁴⁸ (toliau – Rodiklių patvirtinimo įstatymas) 13 str. 1 d. 1 p. numatyta, kad „savivaldybės skola (pagal įsipareigojamuosius skolos dokumentus, įskaitant, bet neapsiribojant paskolas, finansinės nuomos (lizingo) sutartis) negali viršyti 70 procentų (Vilniaus miesto savivaldybės – 130 procentų) šio įstatymo 8 priede nurodytų prognozuojamų savivaldybės biudžeto pajamų ir šio įstatymo 7 priede nurodytų valstybės biudžeto bendrosios dotacijos kompensacijų savivaldybės biudžetui sumos. 2017 m. Savivaldybės biudžeto prognozuojamos pajamos 11376,0 tūkst. Eur ir valstybės biudžeto bendrosios dotacijos kompensacija savivaldybės biudžetui suma 177,0 tūkst. Eur; iš viso buvo 11553,0 tūkst. Eur. Savivaldybės negrąžintų paskolų likutis metų pabaigoje – 4031,9 tūkst. Eur, sudarė 34,9 proc. nuo planuotų biudžeto pajamų.

⁴⁸ Lietuvos Respublikos 2017 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2016 m. gruodžio 22 d. Nr. XIII-177.

Įvertinus 2017 metų pateiktus duomenis apie Savivaldybės biudžeto pajamas, išlaidas, mokėtinas ir gautinas sumas, savivaldybės skolas ir kitus skolinius įsipareigojimus, be aukščiau paminėtų pastebėjimų, reikšmingų klaidų, turinčių įtakos Savivaldybės konsoliduoto 2017 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenims, nenustatyta. Biudžeto vykdymo ataskaitos visais reikšmingais atžvilgiais parengtos pagal teisės aktų reikalavimus ir atitinka Savivaldybės išdo ir asignavimo valdytojų duomenis.

5. PASTEBĖJIMAI DĖL SAVIVALDYBĖS 2017 M. KONSOLIDUOTŲJŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO DUOMENŲ

5.1. Ataskaitų rinkinio parengimo ir pateikimo vertinimas

Pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą⁴⁹ savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinys – savivaldybės biudžetinių įstaigų, savivaldybės išteklių fondų ir kitų savivaldybės kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinys, parengtas kaip vieno viešojo sektoriaus subjekto finansinių ataskaitų rinkinys.

Pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus subjektų grupių konsoliduotosioms ataskaitoms rengti sąrašą⁵⁰ Savivaldybėje sudaromi II ir III konsolidavimo lygio Ataskaitų rinkiniai. Už II konsolidavimo lygio Ataskaitų rinkinio sudarymą atsakinga Savivaldybės administracija, už III konsolidavimo lygio – viešojo sektoriaus subjektų grupės įstaigos. Savivaldybės administracija atsakinga už patvirtinto Savivaldybės išteklių fondų ir Savivaldybės kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų grupės sąrašo pateikimą Finansų ministerijai Nutarimo nustatyta tvarka. Visų konsolidavimo lygių konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkiniai rengiami naudojantis viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacine sistema⁵¹.

Pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo⁵² 35 str. 3 d. nuostatas, administracijos direktorius yra atsakingas už konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio rengimą ir pateikimą.

Paskirti atsakingi asmenys⁵³ už Ataskaitų rinkinio rengimo procesą VSAKIS bei už konsolidavimo proceso stebėseną⁵⁴. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka Sąrašas buvo pateiktas LR finansų ministerijai.

Pagal finansų ministro patvirtintą 2017 metų konsolidavimo schemą⁵⁵ Biržų rajono savivaldybės subjektų grupę sudaro 36 viešojo sektoriaus subjektų. Vertinimo metu nustatyta, kad visi viešojo sektoriaus subjektai, nurodyti 2017 m. konsolidavimo scheme, pateikė duomenis viešojo sektoriaus ataskaitų konsolidavimo informacinėje sistemoje.

Į konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį yra įtrauktos savivaldybės biudžetinių įstaigų ir kitų savivaldybės kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų finansinės ataskaitos už 2017 metus:

- Savivaldybės išdo – 31 Savivaldybės biudžetinių įstaigų, 4 kontroliuojamos viešosios įstaigos;
- finansinio turto, kurį sudaro savivaldybei priklausantis šių bendrovių ir viešųjų įstaigų nuosavas kapitalas;
- 1 savivaldybės įmonė Biržų agrolaboratorija, kurioje viešojo sektoriaus subjektas įgyvendina įmonės savininko teises ir pareigas;

⁴⁹ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007 m. birželio 26 d. Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais), 2 str. 17 p.

⁵⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. vasario 2 d. nutarimas Nr. 118 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. liepos 16 d. nutarimo Nr. 730 „Dėl LR viešojo sektoriaus subjektų grupių konsoliduotosioms ataskaitoms rengti sąrašo patvirtinimo“ pakeitimo

⁵¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas 2008 m. liepos 16 d. Nr. 730 (su vėlesniais pakeitimais) 2.7 p.

⁵² Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės 2007 m. birželio 26 d. įstatymas Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais).

⁵³ Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. sausio 30 d. įsakymas Nr. A-96 „Dėl asmenų, atsakingų už finansinių ataskaitų rinkinių ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių tvirtinimą ir pildymą, skyrimo“ (pakeitimas 2018 m. gegužės 22 d. Nr. A-411).

⁵⁴ Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2012 m. vasario 8 d. įsakymas Nr. A-135 „Dėl asmens, atsakingo už konsolidavimo proceso stebėseną VSAKIS, paskyrimo“.

⁵⁵ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2018 m. sausio 29 d. įsakymas Nr. 1K-33

- 5 kontroliuojamos akcinės ir uždarnosios akcinės bendrovės: UAB Biržų autobusų parkas, UAB „Biržų šilumos tinklai“, UAB „Biržų vandenys“, UAB „Biržų butų ūkis“, UAB „Biržų komunalinis ūkis“;

- 1 asocijuotasis subjektas – UAB Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras;

- 1 kitas subjektas: VšĮ „Tatulos programa“;

Viešojo sektoriaus subjektų grupėje 2017 m. vidutinis darbuotojų skaičius buvo – 1970, 2016 m. – 1951 darbuotojai.

Viešojo sektoriaus subjektai (toliau – VSS), vadovaudamiesi Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo nuostatomis⁵⁶, buhalterinę apskaitą tvarko ir finansines ataskaitas sudaro pagal apskaitos standartus.

Finansų ministro įsakymu patvirtintas 2017 metų konsolidavimo kalendorius⁵⁷, kuriuo remiantis buvo nustatyti Ataskaitų rinkinio sudarymo etapai ir tvirtinimo terminas – 2018 m. gegužės 31 d. Savivaldybės viešojo sektoriaus subjektų grupės Ataskaitų rinkinio parengimas ir 2018 m. gegužės 31 d. tvirtinimas buvo vykdomas pagal finansų ministro patvirtintą grafiką.

5.2. Ataskaitų rinkinio duomenų vertinimas

Finansinių ataskaitų rinkinio tikslas – pateikti informaciją apie viešojo sektoriaus subjekto finansinę būklę, veiklos rezultatus, grynojo turto pokyčius ir pinigų srautus, kuria naudojasi vartotojai, priimdami ir vertindami sprendimus dėl išteklių paskirstymo ir jų naudojimo teikiant viešąsias paslaugas. Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo⁵⁸ 24 str. 1 d. nurodyta, kad sudarydami finansines ataskaitas, viešojo sektoriaus subjektai turta, finansavimo sumas ir įsipareigojimus turi įvertinti vadovaudamiesi Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais. Finansinės būklės ataskaitoje pateikta informacija turi išsamiai ir teisingai rodyti viešojo sektoriaus subjekto turto, finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto būklę paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną⁵⁹, o Veiklos rezultatų ataskaitoje pateikta informacija turi išsamiai ir teisingai rodyti viešojo sektoriaus subjekto veiklos rezultatus, t. y. uždirbtas pajamas ir turėtas sąnaudas per šioje ataskaitoje nurodytą ataskaitinį laikotarpį⁶⁰.

Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio duomenų tikrumo, teisingumo vertinimą atlikome remdamiesi Biržų rajono priešgaisrinės apsaugos tarnybos, Biržų „Atžalyno“ pagrindinės mokyklos, Biržų lopšelio-darželio „Genys“, Biržų lopšelio-darželio „Ažuoliukas“, Biržų Vlodo Jakubėno muzikos mokyklos finansiniais (teisėtumo) auditais, atliktomis pagrindinėmis audito procedūromis Savivaldybės administracijoje, Biržų rajono savivaldybės išde ir kt. biudžetinėse įstaigose.

Savivaldybės administracija, rengdama konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį, remiasi savivaldybės viešojo sektoriaus subjektų grupės jai pateiktų finansinių ataskaitų duomenimis. Todėl Savivaldybės konsoliduotojo finansinių ataskaitų rinkinio duomenų teisingumas priklauso ne tik nuo Savivaldybės administracijos tvarkomos apskaitos, bet ir nuo viešojo sektoriaus subjektų parengtų finansinių ataskaitų rinkinių teisingumo.

Savivaldybėje kiekvienas viešojo sektoriaus subjektas pasirenka ir taiko apskaitos politiką vadovaudamasis nuostatomis, pateiktomis 1-a jame VSAFAS „Informacijos pateikimas finansinių

⁵⁶ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007 m. birželio 26 d. Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais), 19 str. 2 d.

⁵⁷ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2017 m. gruodžio 13 d. įsakymas Nr. 1K-454

⁵⁸ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės 2007 m. birželio 26 d. įstatymas Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais).

⁵⁹ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymas Nr. 1K-478 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 2-ojo standarto patvirtinimo“, 5 p.

⁶⁰ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2009 m. gruodžio 16 d. įsakymas Nr. 1K-457 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 3-ojo standarto patvirtinimo“, 5 p.

ataskaitų rinkinyje⁶¹. Teisės aktai numato, kad ūkio subjekto vadovas turi parinkti apskaitos politiką ir ją įgyvendinti, atsižvelgdamas į konkrečias sąlygas, veiklos pobūdį ir vadovaudamasis arba verslo apskaitos standartais, arba tarptautiniais apskaitos standartais, arba viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais, arba kitais teisės aktais, reglamentuojančiais apskaitą ir finansinę atskaitomybę⁶².

Pagal Viešojo sektoriaus subjektų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklių⁶³ 11 p. nuostatas – „subjektų grupės (III konsolidavimo lygio ir žemesnio pagal konsolidavimo schemą) apskaitos politika turi būti suderinta su kontroliuojančiuoju subjektu ir turi sutapti tiek, kad tų pačių ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių registravimas duotų tą patį rezultatą. Subjektų grupės sąskaitų planas taip pat turi būti suderintas su kontroliuojančiuoju subjektu“.

Pastebėjimas. Dar 2016 m. audito ataskaitoje teigėme, kadangi Savivaldybėje nėra nustatytos bendros apskaitos politikos, subjektų grupės (III konsolidavimo lygio ir žemesnio pagal konsolidavimo schemą), apskaitos politika turi būti suderinta su kontroliuojančiuoju subjektu ir turi sutapti tiek, kad tų pačių ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių registravimas duotų tą patį rezultatą. Subjektų grupės sąskaitų planas taip pat turi būti suderintas su kontroliuojančiuoju subjektu. Savivaldybėje ūkio subjektų apskaitos politikos ir sąskaitų planai nėra derinami su kontroliuojančiuoju subjektu.

Savivaldybės viešojo sektoriaus subjektų grupės viso turto vertė per 2017 m. padidėjo 229,01 tūkst. Eur. Informacija apie Savivaldybės viešojo sektoriaus subjektų grupės turtą, finansavimo sumas, įsipareigojimus ir grynąjį turtą pateikta 6 lentelėje (tūkst. Eur).

7 lentelė

Eil. Nr.	Finansinės būklės ataskaitos straipsniai	2017-12-31	2016-12-31	Per metus padidėjo/sumažėjo
A	Ilgalaikis turtas	69 454,88	68 736,04	+718,84
B	Biologinis turtas	116,4	116,4	0
C	Trumpalaikis turtas	4 266,50	4 756,32	- 489,82
D	Finansavimo sumos	32 347,52	31 375,90	+ 971,62
E	Įsipareigojimai	6 769,63	7 135,64	- 366,01
F	Grynasis turtas	34 720,63	35 097,23	- 376,60

Savivaldybės kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų grupės ilgalaikio turto balansinė vertė per 2017 metus padidėjo 718,84 tūkst. Eur, finansavimo sumos – 971,62 tūkst. Eur, trumpalaikis turtas sumažėjo – 489,82 tūkst. Eur, įsipareigojimai – 366,01 tūkst. Eur, grynojo turto (perviršis) – 376,60 tūkst. Eur.

Audito metu patikrinti, ar Savivaldybės viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinių suminiai duomenys atitinka konsoliduotos finansinės būklės ataskaitos pagrindinių turto straipsnių duomenis, kurie pateikti 7 lentelėje.

7 lentelė

Straipsniai	Konsoliduotos FBA duomenys (tūkst. Eur.)	Viešojo sektoriaus subjektų suminiai duomenys FBA (tūkst. Eur.)	Skirtumas
Nematerialusis turtas	22,14	22,13	
Programinė įranga ir jos licencijos	18,74	18,74	
Kitas nematerialusis turtas	3,4	3,40	

⁶¹ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. vasario 8 d. įsakymas Nr. 1K-058 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 7-ojo standarto patvirtinimo“, 6 p.

⁶² Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas 2001 m. lapkričio 6 d. Nr. IX-574 (su vėlesniais pakeitimais) 9 str. 1 d.

⁶³ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005 m. gegužės 25 d. įsakymas Nr. 1K-170 (su vėlesniais pakeitimais)

Nebaigti projektai ir išankstiniai mokėjimai	0	0	
Prestižas	0	0	
Ilgalaikis materialusis turtas	61630,74	61630,74	
Žemė	146,98	146,98	
Pastatai	14782,55	14782,55	
Infrastruktūros ir kiti statiniai	30290,62	30290,62	
Nekilnojamosios kultūros vertybės	4637,66	4637,66	
Mašinos ir įrenginiai	839,96	827,89	12,07
Transporto priemonės	468,04	468,04	
Kilnojamosios kultūros vertybės	845,17	845,17	
Baldai ir biuro įranga	304,86	371,35	-66,49
Kitas ilgalaikis materialusis turtas	655,99	601,57	54,42
Nebaigta statyba ir išankstiniai mokėjimai.	8658,91	8658,91	
Ilgalaikis finansinis turtas	7801,97	7921,85	
Investicijos į nuosavybės vertybinius popierius	7801,97	7921,85	-119,9 Dalininkų kapitalas į sveikatos priežiūros įstaigas VSS – išsielminuoja, neatitikimo nenustatyta
Biologinis turtas	116,4	116,40	
Trumpalaikis turtas	4266,5	5935,24	
Atsargos	374,2	373,69	0,51
Išankstiniai apmokėjimai	38,28	38,28	
Per vienerius metus gautinos sumos	1797,01	3466,26	-1669,25 Grupės VSS tarpusavio įsipareigojimai, kurie eliminuojasi, neatitikimų nenustatyta
Trumpalaikės investicijos			
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	2057,01	2057,01	0,0
IŠ VISO TURTO	73837,75	75626,36	
Finansavimo sumos			
Iš valstybės biudžeto	18898,7	18896,58	2,12
Iš Europos Sąjungos, užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų	12402,13	12390,13	12,0

Pastebėjimas. Atlikus viešojo sektoriaus subjektų grupės suminių duomenų palyginimą su pagrindiniais konsoliduotų finansinės būklės ataskaitų pagrindiniais straipsniais, nustatyta, kad ilgalaikio materialaus turto mašinų ir įrenginių, baldų ir biuro įrangos, kito ilgalaikio materialaus turto, atsargų straipsniai nesutampa ir yra nekorektiški: mašinos ir įrenginiai 12,07 tūkst. Eur, baldai ir biuro įranga – (-66,49) tūkst. Eur, kitas ilgalaikis materialusis turtas – 54,42 tūkst. Eur, atsargos – 0,51 tūkst. Eur. Taip pat nustatyti straipsnių neatitikimai finansavimo sumų iš valstybės biudžeto - 2,12 tūkst. Eur, iš Europos Sąjungos, užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų - 12,0 tūkst. Eur.

5.3 Ataskaitų rinkinio duomenų korektiškumo vertinimas

Rengiant konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį konsoliduotos savivaldybės kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų finansinės ataskaitos. Konsolidavimas buvo vykdomas sudedant

finansinių ataskaitų atitinkamus straipsnius ir eliminuojant konsoliduojamų subjektų tarpusavio ūkines operacijas ir jų rezultatus.

Parengtą 2017 m. Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį tikrinome ir analizavome šiais aspektais: ataskaitų loginius ryšius, pateiktas sumas, ar pateikta visa reikiama informacija, pateiktų duomenų ženklus, duomenų išeliminavimą, turto paskirtis, finansavimo šaltinius, aiškinomės susidariusio 2017 metų deficito (nuostolio) priežastis. Tikrinome, ar Aiškinamasis raštas sudarytas ir jame pateikta visa informacija pagal VSAFAS reikalavimus.

Aiškinamajame rašte nurodyta, kad konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkiniui bus taikomas 0,1 proc. Savivaldybės viešojo sektoriaus grupės konsoliduotojo turto reikšmingumo kriterijus⁶⁴ Eur nuo bendro konsoliduotojo turto 73837,77 tūkst. Eur vertės.

Savivaldybės biudžeto skyrius konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio tikrinimui pateikė šias VSAKIS suformuotas tikrinimo (kontrolės) ataskaitas:

- K-KSP-K-KK-M – tarpinės finansinės eilutės, naudojamos eliminavime;
- K-TSP-B-KK – viešojo sektoriaus subjektų nesuderintų sandorių pažyma;
- K-KKK-A-KK - bendroji konsoliduotųjų ataskaitų korektiškumo tikrinimo ataskaita;
- K-KBA-A-KK-M – metinė konsolidavimo kontrolės bendroji ataskaita;
- KBA-B-KK-M – konsolidavimo kontrolės bendroji ataskaita (detali) metinė;
- K-PKA-D-KK – konsolidavimo įrašų registras;
- Duomenų paketų kontrolių sąrašo ataskaita.

Atlikus pateiktų ataskaitų peržiūrą, nustatyta, kad:

- pagal K-KSP-K-KK-M ataskaitą – tarpinės finansinės eilutės, naudojamos eliminavime, laikotarpio pradžioje ir laikotarpio pabaigoje eliminuotos gerai;
- pagal K-TSP-B-KK ataskaitą – nesuderintų sandorių nėra.
- pagal K-KKK-A-KK ataskaitą – visose eilutėse duomenys yra pateikti korektiškai.
- pagal K-KBA-A-KK-M ataskaitą – ataskaitinio laikotarpio pradžios ir pabaigos likučiai pateikti gerai;
- pagal KBA-B-KK-M ataskaitą – visose eilutėse duomenys yra pateikti korektiškai.

Duomenų paketų kontrolių sąrašo ataskaitoje trims viešojo sektoriaus subjektams yra nurodyti įspėjimai dėl pateiktų duomenų į VSAKIS korektiškumo. Įstaigos pateikė paaiškinimus dėl nurodytų įspėjimų.

Vadovaujantis Konsolidavimo metodikos⁶⁵ VII skyriuje nurodytais atvejais, konsoliduojantis asmuo gali VSAKIS daryti konsolidavimo įrašus, kurie pagrindžiami konsolidavimo įrašų pažymomis (VSAKIS – žurnalo įrašo pažyma), kurios privalo turėti Buhalterinės apskaitos įstatymo⁶⁶ 13 str. nustatytus rekvizitus. Konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio pildytojas turi parengti ir pasirašyti konsolidavimo įrašo pažymą, kuri spausdinama iš VSAKIS ir papildoma viešojo sektoriaus subjekto, surašiusio pažymą, pavadinimu, kodu, asmens, rengiančio ir pasirašančio pažymą, pareigų pavadinimu, vardu, pavarde. Pažymoje arba jos prieduose turi būti aiškiai nurodyta koregavimo priežastis ir turinys, viešojo sektoriaus subjektai (kodai, pavadinimai), susiję su koreguojama operacija, pagal kokias kontrolės ataskaitas nustatyta, kad reikalingas koregavimas, tarpusavio operacijų derinimo grupės kodas ir koreguojamos finansinės eilutės (kodai, pavadinimai). Taip pat parengęs konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį, konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio pildytojas turi parengti Konsolidavimo įrašų registrą⁶⁷ (VSAKIS kodas K-PKA-D-KK), kurį turi patvirtinti konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio tvirtintojas, savivaldybės atveju – Administracijos direktorius.

Auditui buvo pateiktos iš VSAKIS išspausdintos konsolidavimo įrašų pažymos ir rankinių įrašų registras. Pagal konsolidavimo įrašų registro K-PKA-D-KK duomenis nustatyta - iš viso atlikti

⁶⁴ Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2012 m. gruodžio 12 d. įsakymas Nr. A-970 „Dėl konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio reikšmingumo kriterijaus“.

⁶⁵ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2011 m. balandžio 19 d. įsakymas Nr. 1K-152 (su vėlesniais pakeitimais)

⁶⁶ Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas, 2001 m. lapkričio 6 d. Nr. IX-574 (su vėlesniais pakeitimais)

⁶⁷ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2011 m. balandžio 19 d. įsakymas Nr. 1K-152 (su vėlesniais pakeitimais), 18 priedas

9 koreguojantys rankiniai įrašai. Konsolidavimo įrašų pažymos nevisiškai atitinka Konsolidavimo metodikoje nustatytus reikalavimus, nes iš VSAKIS išspausdintose konsolidavimo įrašų pažymose turiniai nėra aiškūs, išsamūs ir suprantami, pažymų rengimo priedai (konsoliduojamų subjektų raštai ar konsoliduojančio asmens skaičiavimai) ne pridėti.

Atlikus Finansinių ataskaitų rinkinio informacijos apie nuosavybės dalies, tarpusavio sandorių eliminavimo, nederintų operacijų, rankinių įrašų peržiūrą, nustatėme, kad atskleista visa viešojo sektoriaus apskaitos ir atskaitomybės standartuose reikalaujama informacija, išskyrus nurodytus pastebėjimus.

Savivaldybės 2017 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys yra korektiškas.

6. TURTO IR LĖŠŲ VALDYMO, NAUDOJIMO, DISPONAVIMO JAIS TEISĖTUMO VERTINIMAS

6.1. Dėl kelių apskaitos

Savivaldybės keliai ir gatvės yra registruojami ilgalaikio materialaus Infrastruktūros ir kitų statinių turto grupėje. Šios grupės likutinė vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje sudarė 30290,62 tūkst. Eur, iš jų vietinės reikšmės kelių ir gatvių, įregistruotų apskaitoje likutine verte 2017 m. gruodžio 31 d. už 4295,1 tūkst. Eur.

Pastebėjimas. Ne visiems vietinės reikšmės keliams (gatvėms) atlikti kadastriniai matavimai ir ne visi keliai (gatvės) teisiškai įregistruoti.

Biržų rajono savivaldybės administracijos Buhalterinės apskaitos skyrius, vadovaudamasis Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu⁶⁸, kuris parengtas atsižvelgiant į Biržų miesto vietinės reikšmės kelių (gatvių) sąrašą, patvirtintą Biržų rajono savivaldybės tarybos 2016 m. kovo 24 d. sprendimu Nr. T-68 „Dėl Biržų miesto vietinės reikšmės kelių (gatvių) sąrašo patvirtinimo“, ir į Biržų rajono savivaldybės inventorizacijos komisijos 2017 m. vasario 28 d. išvadą dėl atliktos inventorizacijos, 2017 m. įtraukė į Biržų rajono savivaldybės administracijos balansą Biržų miesto vietinės reikšmės kelių (gatvių), įtraukiamų į Biržų rajono savivaldybės administracijos balansą ir įkainojamų jų nekilnojamojo turto objekto kadastrinių matavimų bylose nurodyta vidutine rinkos verte (bendra vertė – 113,5 tūkst. Eur), bei „Biržų miesto vietinės reikšmės kelių (gatvių), įtraukiamų į Biržų rajono savivaldybės administracijos balansą ir įkainojamų simboline 1 euro verte (26 gatvės).

Biržų rajono tarybos 2009 m. balandžio 28 d. sprendimu Nr. T-114 „Dėl Biržų rajono savivaldybės teritorijos vietinės reikšmės viešųjų kelių tinklo išdėstymo schemos patvirtinimo“ patvirtinta Biržų rajono savivaldybės teritorijos vietinės reikšmės viešųjų kelių tinklo schema (specialusis planas). Specialiojo plano aiškinamojo rašto lentelėse pateikti duomenys apie Biržų rajono savivaldybės viešuosius kelius. Biržų rajono savivaldybės tarybos sprendimu⁶⁹ pritarta Biržų rajono savivaldybės teritorijos vietinės reikšmės viešųjų kelių tinklo išdėstymo schemos keitimui.

Pastebėjimas. Savivaldybės tarybos patvirtintu sprendimu Viešųjų kelių schemos sąrašas nesutampa su buhalterinės apskaitos duomenimis.

2016 m. kovo 24 d. Biržų rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-68, patvirtintas Biržų miesto vietinės reikšmės kelių (gatvių) sąrašas, kuriame Biržų miesto teritorijoje yra 142 gatvės.

Pastebėjimas. Savivaldybės administracijos balanse neapskaitoma Lankų g., Medelyno g., Tiškevičių g. Tai pat Savivaldybės administracijos buhalterinės apskaitos duomenimis užregistruota 21 gatvė Vabalninko mieste. Kadangi Savivaldybė nėra pasitvirtinusi Vabalninko miesto gatvių sąrašo, nėra galimybės įvertinti apskaitos duomenų teisingumo.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu dėl minimalios ilgalaikio materialiojo turto vertės nustatymo ir ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) minimalių ir maksimalių ekonominių normatyvų viešojo sektoriaus subjektams sąrašo patvirtinimo⁷⁰, Biržų

⁶⁸ Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. gegužės 15 d. įsakymas Nr. A-463 „Dėl Biržų miesto vietinės reikšmės kelių (gatvių) įtraukimo į Biržų rajono savivaldybės administracijos balansą“.

⁶⁹ Biržų rajono savivaldybės tarybos 2015 m. lapkričio 26 d. sprendimas Nr. T-263 „Dėl Biržų rajono savivaldybės teritorijos vietinės reikšmės kelių tinklo išdėstymo schemos keitimo“.

⁷⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. birželio 10 d. nutarimas Nr. 564 „Dėl minimalios ilgalaikio materialiojo turto vertės nustatymo ir ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) minimalių ir maksimalių ekonominių normatyvų viešojo sektoriaus subjektams sąrašo patvirtinimo“ (nauja redakcija 2013 m. gruodžio 4 d. Nr. 1158).

rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu⁷¹ patvirtintas ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laikas (metais) Biržų rajono savivaldybės administracijoje, iš jų:

8 lentelė

6.	Infrastruktūros ir kiti statiniai	
6.1.	Infrastruktūros statiniai	
6.1.1.	Betoniniai, gelžbetoniniai, akmenys	60
6.1.2.	Metaliniai	35
6.1.3.	Mediniai	18
6.2.	Kiti statiniai	
6.2.1.	Drenažo sistemos, pralaidos, grioviai	70
6.2.2.	Kiti statiniai	15

Pastebėjimas. Nustatyta, kad Savivaldybės administracijos apskaitoje, gatvės yra priskiriamos prie „kitų statinių“ ir jiems taikomas 15 metų tarnavimo laikas, tačiau šioje turto grupėje apskaitomiems gatvių šaligatviams (pvz. Janonio šaligatvis, inv. Nr. 01302087) taikomas 60 metų tarnavimo laikas.

Pastebėjimas. Audito metu nustatyta, kad Savivaldybės administracijos buhalterinėje apskaitoje tos pačios gatvės apskaitomos skirtingais inventoriniais numeriais, pavyzdžiui:

Kalpoko gatvės asfalto dangos remontas, inv. Nr. 171330018, likutinė vertė – 15119,75 Eur ir Kalpoko asfaltuota g., inv. Nr. 01302109, likutinė vertė – 25601,24 Eur.

Pastaunuko g. iki Laisvės g. asfaltuota, inv. Nr. 01302139, likutinė vertė – 0,00 Eur ir Pastaunuko žvyruota g., inv. Nr. 01302160, likutinė vertė – 255,66 Eur.

Tarybai priėmus sprendimą⁷² pakeisti Ligoninės gatvės pavadinimą į Bažnyčios. Audito metu nustatyta, kad nei Biržų miesto vietinės reikšmės kelių (gatvių) sąrašas nebuvo patikslintas ir pakoreguotas. Atitinkamai ir Biržų rajono savivaldybės administracijos buhalterinėje apskaitoje minėti pakeitimai susiję su gatvių ir kelių pavadinimais nebuvo atlikti.

Dėl šių aukščiau išvardintų neatitikimų, negalime patvirtinti, kad į turto grupę „Infrastruktūros ir kiti statiniai“ įtraukti visi Savivaldybei nuosavybės teise priklausantys vietinės reikšmės keliai ir gatvės, vietinės reikšmės kelių ir gatvių apskaitos duomenis palyginti su viešųjų registrų duomenimis, ir t.t. Darytina išvada, kad vietinės reikšmės kelių (gatvių) apskaita savivaldybėje nėra tiksli. Dėl to mes negalime patvirtinti, kad Savivaldybės konsoliduotoje finansinės būklės ataskaitoje paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną A.II.3 „Infrastruktūros ir kiti statiniai“ eilutėje įtrauktų vietinės reikšmės kelių (gatvių) – 4295,1 tūkst. Eur likutinės teisingumo.

6.2. Dėl biologinio turto

Pagal finansinės būklės ataskaitą 2017 m. gruodžio 31 d. Biržų rajono savivaldybės biologinio turto vertė – 116,4 tūkst. Eur. Per 2017 m. nebuvo atliekamos jokios ūkinės operacijos, susijusios su biologinio turto apyvartų judėjimu.

2015 m. Biržų rajono savivaldybės biudžeto vykdymo ir turto naudojimo bei konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio audito ataskaitoje⁷³, Kontrolės ir audito tarnyba pateikė pastebėjimus ir rekomendacijas dėl biologinio turto valdymo ir apskaitos:

⁷¹ Biržų rajono savivaldybės direktoriaus 2010 m. kovo 31 d. įsakymas Nr. A-214 „Dėl ilgalaikio turto naudingo tarnavimo laiko nustatymo“.

⁷² Biržų rajono savivaldybės tarybos 2017 m. kovo 30 d. sprendimas Nr. T-36 „Dėl Biržų miesto Ligoninės gatvės pavadinimo ir geografinių charakteristikų pakeitimo“.

⁷³ 2016 m. liepos 15 d. Biržų rajono savivaldybės 2015 m. biudžeto vykdymo ir turto naudojimo bei konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio audito ataskaita Nr. K14-4.

1. Suderinti ir patikslinti Biržų miesto ir rajono parkų ir skverų sąrašus.
2. Parkų ir skverų želdinių apskaitą tvarkyti teisės aktų nustatyta tvarka.

Savivaldybės administracija nurodė rekomendacijų įgyvendinimo terminą 2025 m. gruodžio 31 d.

Pastebėjimas. Dalis Savivaldybėje parkų ir skverų želdinių neįteisinti, buhalterinėje apskaitoje neapskaityti. Savivaldybės vykdoma želdynų ir želdiniu apsauga, priežiūra ir apskaita neatitinka nustatytų Želdynų įstatymo nuostatų⁷⁴. Remdamiesi 2015 m. nustatytomis ir neištaisytomis neatitiktimis, negalime patvirtinti Finansinės būklės ataskaitos B. dalies „Biologinio turto“ likučio teisingumo.

6.3. Savivaldybės (socialinio) būstų fondo apskaita, valdymas ir naudojimas

2017 m. pabaigoje Biržų rajono savivaldybėje socialinio būsto laukė 103 asmenys (šeimos). Biržų rajono savivaldybės tarybos 2015 m. vasario 19 d. sprendimu Nr. T-26 (su vėlesniais pakeitimais) patvirtintas Savivaldybės socialinio būsto fondo dalies, sąrašas – 184 būstų. Laukiančių socialinio būsto asmenų (šeimų) skaičius ženkliai viršija socialinio būsto pasiūlą, per metus socialiniu būstu aprūpinama vidutiniškai apie 13 proc. laukiančių socialinio būsto asmenų (šeimų). Susidaranti socialinio būsto laukiančių asmenų (šeimų) eilė rodo socialinio būsto fondo plėtros poreikį.

Siekdama padidinti Savivaldybės socialinio būsto fondą bei socialinio būsto prieinamumą pažeidžiamiausioms gyventojų grupėms, Savivaldybė 2016 m. teikė paraišką ES investicijoms gauti pagal 2014-2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ įgyvendinimo priemonę Nr. 08.1.2-CPVA-R-408 „Socialinio būsto fondo plėtra“. Gavus finansavimą, pradėtas įgyvendinti projektas „Biržų rajono savivaldybės socialinio būsto fondo plėtra“, 2017–2018 m. planuojama nupirkti 25 socialinius būstus, vieną iš jų pritaikant asmeniui su judėjimo negalia.

Nuo 2015 m. įsigaliojus Įstatymui ir atsižvelgdama į Savivaldybės 2017–2019 metų strateginį veiklos planą⁷⁵, savivaldybė gali pirkti butus savivaldybės socialinio būsto fondo plėtrai naudodama lėšas, gautas pardavus nuomininkams savivaldybės būstus ir pagalbinio ūkio paskirties pastatus.

Savivaldybė per 2017 m. laikotarpį įsigijo 10 socialinių būstų, kuriais padidintas savivaldybės socialinio būsto fondas.

Pastebėjimas. Audito metu nustatyta, kad Biržų rajono savivaldybės asmenų ir šeimų, turinčių teisę į paramą būstui išsinuomoti, sąrašų tvarkymo ir tikslinimo tvarkos aprašo⁷⁶ 7, 9, 11, 12, 14-19 p. neatitinka šiuo metu galiojančių teisės aktų reikalavimų (t.y. esamos Biržų rajono savivaldybės administracijos struktūros). Biržų rajono savivaldybės tarybos 2015 m. rugsėjo 29 d. sprendimu Nr. T-212 nuo 2016 m. kovo 1 d. vietoj Ekonomikos ir investicijų skyriaus įsteigtas Strateginio planavimo ir turto valdymo skyrius.

Audito metu parengtas naujas tvarkos aprašas⁷⁷.

⁷⁴ Lietuvos Respublikos želdynų įstatymo 10 straipsnis.

⁷⁵ Biržų rajono savivaldybės tarybos 2017 m. kovo 30 d. sprendimas Nr. T-32 „Dėl Biržų rajono savivaldybės 2017-2019 metų strateginio veiklos plano patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

⁷⁶ Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2015 m. liepos 13 d. įsakymas Nr. A-564.

⁷⁷ Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. kovo 15 d. įsakymas Nr. A-231 „Dėl Biržų rajono savivaldybės asmenų ir šeimų, turinčių teisę į paramą būstui išsinuomoti, sąrašų tvarkymo ir tikslinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Socialinio būsto laukiančiųjų asmenų (šeimų) skaičius 2015 – 2017 m. (metų pabaigoje)

Eil. Nr.	Sąrašas	Metai		
		2015	2016	2017
1.	Jaunų šeimų	29	24	20
2.	Šeimų, auginančių tris ir daugiau vaikų	11	10	6
3.	Likusių be tėvų globos asmenų (šeimų)	10	8	4
4.	Neįgaliųjų ir asmenų, segančių lėtinių ligų sunkiomis formomis	20	17	13
5.	Bendrajame	54	59	54
6.	Socialinio būsto nuomininkų, turinčių teisę į socialinio būsto sąlygų pagerinimą	5	6	6
	Iš viso	129	124	103

Asmenų (šeimų), kuriems išnuomotas socialinis būstas, skaičius 2015 - 2017 m.

Eil. Nr.	Sąrašas	Metai		
		2015	2016	2017
1.	Jaunų šeimų	-	4	6
2.	Šeimų, auginančių tris ir daugiau vaikų	4	3	3
3.	Likusių be tėvų globos asmenų (šeimų)	-	-	-
4.	Neįgaliųjų ir asmenų, segančių lėtinių ligų sunkiomis formomis	4	-	4
5.	Bendrajame	11	13	5
6.	Socialinio būsto nuomininkų, turinčių teisę į socialinio būsto sąlygų pagerinimą	-	-	2
7.	Išimties tvarka be eilės	1	2	-
	Iš viso	20	22	20

Informacija apie įsigytus ir parduotus būstus 2015-2017 m.

Eil. Nr.		Metai		
		2015	2016	2017
1.	Įsigyta būstų	0	0	10
2.	Parduota būstų	0	2	2

Informacija apie 2017 m. įsigytus būstus

Eil. Nr.	Buto adresas	Kambarių skaičius	Bendras plotas kv. m	Kaina Eur	ES lėšos Eur (85 proc.)	Savivaldybės lėšos Eur (15 proc.)
1	Gimnazijos g. 5-14, Biržai	2	33,41	12 000	10 200	1 800
2	Vytauto g. 36-12, Biržai	3	55,22	21 000	17 850	3 150
3	Vytauto g. 39C-32, Biržai	2	49,70	19 400	16 490	2 910
4	Gimnazijos g. 1-13, Biržai	2	44,72	13 000	11 050	1 950
5	Vėjo g. 7B-1, Biržai	2	49,92	13 500	11 475	2 025
6	Vilniaus g. 4-20, Biržai	2	50,18	17 000	14 450	2 550
7	Stoties g. 1-2, Biržai	2	43,52	14 500	12 325	2 175

8	Vilniaus g. 77A-27, Biržai	2	54,22	16 500	14 025	2 475
9	Vytauto g. 65-54, Biržai	1	28,56	10 000	8 500	1 500
10	Vilniaus g. 4-25, Biržai	2	50,14	16 600	14 110	2 490

Informacija apie 2016-2017 m. parduotus būstus

Eil. Nr.	Buto adresas	Kambarių skaičius	Bendras plotas kv. m	Kaina Eur	Pardavimo metai	Pastabos
1	Kęstučio g. 2-5, Biržai	2	44,62	11 000	2016	
2	Karaimų g. 15-6, Biržai	2	47,79	8 400	2016	

6.3.1. Dėl Savivaldybės (socialinių) būstų nuomos sutarčių vykdymo kontrolės

Biržų rajono savivaldybės socialinio būsto nuomos sutartis sudaro vadovaujantis patvirtintomis sutarčių formomis⁷⁸, kurios parengtos pagal Socialinio būsto nuomos sutarties pavyzdines formas⁷⁹.

Pastebėjimas. Audito metu nustatyta, kad Taryba su kai kuriais gyventojais pakeitė socialinių būstų nuomos sąlygas⁸⁰ ir leido jų nuomininkams nuomoti savivaldybės būstą nuomos sąlygomis, tačiau nebuvo priimta Tarybos sprendimo šiuos socialinius būstus perkelti į Savivaldybės būsto fondo sąrašą.

Pastebėjimas. Audito metu nustatyta, kad didelė dalis socialinio būsto sutarčių neįregistruota Registrų sąrašė. Tai neatitinka socialinio būsto nuomos sutarties pavyzdinės formos, kurioje viena iš nuomotojo pareigų per 5 darbo dienas nuo sutarties pasirašymo įregistruoti sutartį Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registre, o pasibaigus sutarties terminui ją išregistruoti⁸¹.

Administracines būsto paslaugas atlieka UAB „Biržų butų ūkis“ pagal paslaugų viešojo pirkimo – pardavimo 2015 m. vasario 10 d. sutartį Nr. SRV-20 (pakeitimas 2018 m. balandžio 3 d. Nr. SRV-99). 2018 metų sutarties 6.5. punktu nurodyta, kad UAB „Biržų butų ūkis“ nepavykus išieškoti įsiskolinimų už buto nuomą, jei jų išieškojimui buvo panaudotos visos įmanomos teisinės priemonės ir įsiskolinimus realiai atgauti neįmanoma, teikti savivaldybės administracijai pasiūlymus dėl savivaldybės būsto nuomos sutarčių nutraukimo ir nuomininkų iškeldinimo, taip pat pasiūlymus dėl skolos pripažinimo beviltiška **patalpų savininko nenaudai**.

Norime atkreipti dėmesį, kad UAB „Biržų butų ūkis“ 2017 metų gruodžio mėn. duomenimis, už komunalines paslaugas ir būsto nuomą, kai kurie asmenys yra skolingi ne už vieną mėnesį. Pagal Socialinio būsto nuomos sutarties 11 p. „Nuomos mokesį Nuomininkas už praėjusį mėnesį turi sumokėti ne vėliau kaip iki kito mėnesio paskutinės dienos“.

Valstybės ir savivaldybių gyvenamųjų patalpų nuomininkai už sunaudotą šaltą ir karštą vandenį, elektros energiją, dujas, šiluminę energiją ir suteiktas komunalines paslaugas atsiskaito pasirinktu mokėjimo būdu (bankuose, kitose įmokas priimančiose įstaigose ir įmonėse, internetu, tiesioginiu debetu, pagal bendrąją atsiskaitomąją knygelę, kitus dokumentus, jų elektroninius

⁷⁸ Biržų rajono savivaldybės tarybos 2015 m. birželio 30 d. sprendimas Nr. T-134 „Dėl savivaldybės būsto ir socialinio būsto nuomos tvarkos aprašo bei savivaldybės būsto ir socialinio būsto nuomos sutarčių formų patvirtinimo“.

⁷⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. vasario 18 d. nutarimas Nr. 177 „Dėl socialinio būsto nuomos sutarties pavyzdinės formos patvirtinimo“.

⁸⁰ Biržų rajono savivaldybės tarybos 2017 m. lapkričio 16 d. sprendimas Nr. T-207 „Dėl būsto nuomos sąlygų pakeitimo“.

⁸¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. vasario 18 d. nutarimo Nr. 177 „Dėl socialinio būsto nuomos sutarties pavyzdinės formos patvirtinimo“ 7.1 p.

atitikmenis) kas mėnesį, ne vėliau kaip iki kito (po praėjusio) mėnesio 20 kalendorinės dienos, jeigu šalių susitarimu nenustatyta kitaip⁸².

Skolų likučiai pagal butus, eurai

Adresas	Skola pradžiai	Priskaityta	Apmokėta	Skola pabaigai	Pabaigai (be einamojo)
Ežero g. 4 - 5	369,42	16,88	0	386,3	369,42
Kęstučio g. 13 - 2	428,44	9,2	0	437,64	428,44
Kęstučio g. 14 - 4	395,82	17,44	12,03	401,23	383,79
Kęstučio g. 44 - 7	257,81	9,1	0	266,91	257,81
Medelyno g.24 - 7	573,12	0	0	573,12	573,12
S. Daukanto g. 11 - 3s	698,14	0	0	698,14	698,14
Skratiškių g. 10 - 33s	313,68	0	0	313,68	313,68
Tiškevičių g. 6 - 10	346,44	9,24	12,28	343,4	334,16
Vėjo g. 17 - 8	491,4	9,19	0	500,59	491,4
Vėjo g. 19 - 7	374,55	18,97	0	393,52	374,55
Vėjo g. 26B - 6	524,91	12,75	50,12	487,54	474,79
Vėjo g. 28 - 3s	545,83	0	0	545,83	545,83
Vilniaus g. 47a - 8s	912,23	0	0	912,23	912,23
Vytauto g. 33a - 12s	345,05	1,71	0	346,76	345,05
Vytauto g. 33a - 13s	487,43	1,71	0	489,14	487,43
Vytauto g. 55 - 3	2115,31	21,07	0	2136,38	2115,31

6.3.2. Dėl Savivaldybės (socialinių) būstų remonto darbų

Audito metu nustatyta, kad atliekant Savivaldybės būstų ir socialinių būstų remonto darbus, nepadidinama esamo turto (savivaldybės būsto arba socialinio būsto) įsigijimo savikaina, o nurašoma tiesiai į sąnaudas.

Užsakovas Biržų rajono savivaldybės administracija:

1. 2017 m. liepos 7 d. pasirašė sutartį Nr. SRV-164 su rangovu UAB „Biržų butų ūkis“ dėl Biržų rajono savivaldybės socialinių būstų (19 vnt.) remonto darbų (sutarties kaina 4064,76 Eur su PVM).

2. 2017 m. lapkričio 29 d. pasirašė sutartį Nr. SRV-321 su rangovu UAB „Biržų butų ūkis“ dėl Biržų rajono savivaldybės socialinių būstų (17 vnt.) remonto darbų (sutarties kaina 4252,24 Eur su PVM).

3. 2017 m. gruodžio 13 d. pasirašė sutartį Nr. SRV-344 su rangovu D. Širmelio įmone dėl Savivaldybės socialinio būsto, Vytauto g. 61-14, Biržuose, remonto darbų (sutarties kaina 1904,63 Eur). Rangovas 2017-12-22 išrašė sąskaitą faktūrą serija STA Nr. 147 už atliktus minėto buto remonto darbus 1904,62 Eur. Atlikti remonto darbai nurašyti į sąnaudas. Pagal buhalterinės apskaitos duomenis Butas Vytauto g. 61-14 (inv. Nr. 01201202), likutinė vertė 14,03 Eur.

Tačiau norime atkreipti dėmesį, kad Socialinio būsto nuomos sutarties 4.8 ir 4.9 punktuose numatyti Nuomininko pareigos:

4.8. ne rečiau kaip kas 5 metai arba kai Nuomotojas, patikrinęs socialinio būsto būklę ir palyginęs su socialinio būsto perdavimo ir priėmimo akte apibūdinta socialinio būsto būkle perdavimo Nuomininkui metu, nusprendžia, kad šis remontas yra būtinas, savo lėšomis daryti einamąjį socialinio būsto remontą:

⁸² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. liepos 11 d. nutarimu Nr. 876 „Dėl Valstybės ir savivaldybių gyvenamųjų patalpų nuomininkų atsiskaitymo už šaltą ir karštą vandenį, elektros energiją, dujas, šiluminę energiją ir komunalines paslaugas tvarkos aprašo patvirtinimo“ 5 p.

- tinkuoti, balinti, dažyti lubas ir sienas;
- dažyti langų rėmus, palanges, duris, grindis, radiatorius, vamzdžius;
- keisti langų ir durų įtaisus, įstiklinti langus;
- pertvarkyti ir remontuoti buto vidaus elektros instaliaciją ir jos įtaisus;
- keisti sanitarinės technikos įrenginius (klozetus, vonias, kriaukles, praustuvus, dujines, elektros virykles, vandens šildymo kolonėles ir kt.);

4.9. likviduoti bute, pastate ar jų inžinerinėse sistemose įvykusias avarijas ir gedimus, inžinerinių sistemų funkcionavimo sutrikimus, taip pat tokių avarių, gedimų ar sutrikimų pasekmes bei atstatyti buto, pastato, ir (ar) jų inžinerinių sistemų ar kitos juose esančios ir įrengimų būklės pablogėjimą, jeigu tai įvyko dėl Nuomininko, jo šeimos narių, lankytojų ar kitų asmenų veikimo ir neveikimo, įskaitant tuos atvejus, jeigu tokios avarijos, gedimai ar sutrikimai įvyko dėl to, kad Nuomininkas laiku neatliko ar netinkamai atliko buto einamojo remonto darbus, nurodytus 4.8 punkte.

Nuomotojas (tai yra Biržų rajono savivaldybė) pagal sutarties 7.3 punktą, įsipareigoja savo lėšomis daryti socialinio būsto kapitalinį remontą.

Pastebėjimas. Norime atkreipti dėmesį, kad socialinių būstų remonto darbai, kuriuos pagal sutartį atliko Savivaldybės administracija savo lėšomis, neatitinka kapitalinio remonto darbams:

Pavyzdžiui. Pagal darbų kiekių žiniaraštį Kęstučio g. 14-3, Biržuose atlikti darbai:

Dviejų-trijų gyslų laidų tiesimas paruoštuose kanaluose, sienose ir perdenginiuose – 3,49 Eur;

Jungiklio montavimas prie pagrindo, kai instaliacija atviroji – 5,21 Eur;

Rozečių montavimas prie pagrindo, kai instaliacija atviroji – 5,21 Eur.

Pagal darbų kiekių žiniaraštį Vėjo g. 17-2, Biržuose:

Viryklės remontas – 39,62 Eur;

Langų stiklinimas – 7,15 Eur;

Pagal lokalinę sąmatą Vytauto g. 61-14, Biržuose:

Anksčiau dažytų lubų vandens emulsiniais dažais dažymas du kartus – 189,44 Eur;

Anksčiau dažytų sienų vandens emulsiniais dažais dažymas du kartus – 471,24 Eur.

Pagal Biržų rajono savivaldybės administracijos statybos ir infrastruktūros skyriaus nuostatų 5.21. punktą⁸³, skyrius *organizuoja Savivaldybės butų fondo remontą bei vykdo priežiūrą.*

Pagal Biržų rajono savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos skyriaus nuostatų 7.12.⁸⁴ punktą, skyrius *kartu su kitais skyriais pagal kompetenciją vykdo savivaldybės būsto ir socialinio būsto nuomos sąlygų reikalavimų vykdymo priežiūrą.*

Pastebėjimas. Savivaldybės administracija neužtikrina Socialinio būsto nuomos sutarčių vykdymo, todėl Savivaldybė patiria papildomas išlaidas.

12 VSAFAS standarto „Ilgalaikis materialusis turtas“ 32 p. numato, kad „Ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimo, remonto ir pan. atliktų darbų išlaidų registravimas apskaitoje priklauso nuo tų darbų teikiamo rezultato: 32.1. esminio turto pagerinimo išlaidos apskaitoje registruojamos didinant atitinkamo ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainą. Prie statinio esminio pagerinimo darbų priskirtini ne tik statinio rekonstrukcijos ir kapitalinio remonto darbai, bet ir tie paprastojo remonto darbai, kurie skirti statiniui atnaujinti (modernizuoti): 32.1.1. statinio ar jo dalių apšiltinimas, statinio fasadų, stogo dangos ar apdailos keitimas, balkonų, lodžijų įstiklinimas, fasado elementų (langų, lauko durų, balkonų, lodžijų) pakeitimas ir kt.“ (nors pagal Statybos techninio reglamento nuostatas, tai būtų statinio paprastojo remonto darbai: 12.4. p. „fasadų ar stogo dangos ar apdailos keitimas“, 12.8. p. „pastatų ar jų dalių apšiltinimas“, 12.9. p.

⁸³ Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. vasario 5 d. įsakymas Nr. A-143 „Dėl Biržų rajono savivaldybės administracijos statybos ir infrastruktūros skyriaus nuostatų pakeitimo“.

⁸⁴ Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. lapkričio 27 d. įsakymas Nr. A-1068 „Dėl Biržų rajono savivaldybės administracijos viešosios tvarkos skyriaus nuostatų pakeitimo“.

„balkonų, lodžių įstiklinimas, fasado elementų pakeitimas, nesilpninant laikančiųjų konstrukcijų“, 12.12. p. „kiti statybos darbai (jų tarpe apdailos darbai), atliekami nekeičiant, nešalinant, neįrengiant, nestiprinant ir nesilpninant laikančiųjų konstrukcijų“); <.....> 32.1.4. ir kiti panašaus pobūdžio darbai“.

Apskaitos vadovo „Ilgalaikio materialiojo turto apskaitos aprašo“⁸⁵ IV dalyje numatomi esminio pagerinimo darbų pripažinimo kriterijai; 38 p. nurodyta, kad „remonto darbų pirkimo dokumentuose, sutartyje dėl remonto darbų atlikimo ir atliktų darbų aktuose įstaigos vadovo paskirtas už remonto darbus atsakingas darbuotojas turi nurodyti remonto tipą (atskirti esmini pagerinimą nuo paprastojo remonto) ir remontuojamo ilgalaikio materialiojo turto vieneto inventoriaus numerį“. Viešojo sektoriaus subjektų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklių⁸⁶ 19 p. nurodo, kad „subjekto vadovas, atsižvelgdamas į Taisyklių 4 punkte nurodytus veiksnius, gali paskirti atsakingą (-us) asmenį (-is) arba sudaryti nuolatinę (-es) ar laikinę (-as) komisiją (-as), kurie: <.....> 19.2. teikia buhalterinės apskaitos tvarkytojui turto būklės ir atliktų turto būklės pagerinimo darbų įvertinimą; 19.3. teikia subjekto vadovui pasiūlymus dėl ilgalaikio turto naudojimo tarnavimo laiko nustatymo; <.....> 19.5. priima sprendimą dėl atliktų darbų priskyrimo prie einamojo remonto ar prie esminio turto pagerinimo ir įformintą sprendimą teikia buhalterinės apskaitos tvarkytojui nedelsdami, o jeigu nedelsiant to padaryti neįmanoma, – ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos“.

6.3.3. Dėl gyvenamųjų pastatų apskaitos

Patikrinus 175 turto vienetų, nustatyti neatitikimai tarp Biržų rajono savivaldybės būsto fondo sąrašo ir ilgalaikio turto apskaitos:

- kai kurie savivaldybės būstai buhalterinėje apskaitoje užpajamuoti vienu numeriu. Pavyzdžiui. Dvaro g. 7 namo 1, 8, 9, 10, 12, 14 butai buhalterijoje užpajamuoti vienu inventoriniu numeriu 01201151; J. Nastopkos g. 14 namo 2 ir 4 būstai, buhalterijoje užregistruoti vienu inventoriniu numeriu 01201148. Karaimų g. 15 namas užpajamuotas vienu inventoriniu Nr. 012000105, nors savivaldybės būsto fondo duomenimis, šiuo adresu Savivaldybė turi šešis būstus. Namas Vėjo 28, buhalterinėje apskaitoje užpajamuotas vienu inventoriniu Nr. 01201135, nors savivaldybės būsto fondo duomenimis, šiuo adresu 10 būstų.

- Savivaldybės būsto fondo sąrašo duomenimis Savivaldybė Geležinkelio g. 2 turi du butus: 2 ir 4. Buhalterijoje šie butai užpajamuoti: Namo dalis Geležinkelio 2, inv. nr. 01201216, likutinė vertė – 1697,27 Eur ir Namo dalis Geležinkelio 2, inv. Nr. 01202020, likutinė vertė – 6909,22 Eur. Nėra aišku, koks butas ir kokia jo vertė.

- kai kurie butai buhalterinėje apskaitoje neužpajamuoti. Pavyzdžiui: Savivaldybės būsto fondo sąrašo duomenimis buhalterinėje apskaitoje neužregistruoti butai J. Bielinio g. 1, kuriame yra 11 Savivaldybės būstų, neužregistruotas buhalterinėje apskaitoje savivaldybės būstas Ramunių g. 2, Savivaldybės būstas Vėjo g. 20-8.

- Savivaldybės buhalterijoje užregistruotas Savivaldybės būstas Kęstučio g. 41-12, inv. Nr. 01201084, kurio savivaldybės būsto sąrašuose nėra, tačiau Kęstučio g. 41 namo 10 ir 11 būstai, kurie yra savivaldybės būsto fondo sąrašuose – neužregistruoti.

- Savivaldybės buhalterinėje apskaitoje turtas užregistruotas du kartus: užregistruotas ne tik Namas Stoties 7-3, inv. Nr. 01201231 Eur, likutinė vertė - 6423,11, bet ir Butas Stoties 7-3, inv. Nr. 01201028, likutinė vertė - 760,71 Eur. Tuo tarpu pagal Savivaldybės būsto sąrašus, Savivaldybė šiuo adresu turi 1 ir 3 būstus.

⁸⁵ Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2012 m. gruodžio 31 d. įsakymas Nr. A-1026 „Dėl Biržų rajono savivaldybės administracijos nematerialiojo turto, ilgalaikio materialiojo turto ir atsargų apskaitos tvarkos aprašų patvirtinimo“.

⁸⁶ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005 m. gegužės 25 d. įsakymas Nr. 1K-170.

Pagal rekomenduojamus⁸⁷ ir Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus nustatytus⁸⁸ ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) ekonominius normatyvus, neteisingai priskirtas ilgalaikio turto naudingo tarnavimo laikas gyvenamųjų pastatų įsigijimo savikainai, balansinė sąskaita - 1202101, todėl neteisingai skaičiuojamas ilgalaikio turto nusidėvėjimo sąnaudos. Pavyzdžiui Butas Vilniaus 77a-26, inventorinis Nr. 01201175 nusidėvėjimas nustatytas 100 metų, to paties namo 45 butui, inventorinis Nr. 01201177 – 75 metai.

6.3.4. Dėl Savivaldybės būstų renovacijos darbų

Savivaldybės nuosavybės teise priklausančių gyvenamųjų patalpų atnaujinimo, įgyvendinant daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programą, išlaidų ir valstybės paramos buhalterinė apskaita rekomenduojama vykdyti Lietuvos Respublikos rekomendacijomis⁸⁹.

Savivaldybės nuosavybės teise valdomoms gyvenamosioms patalpoms (toliau – savivaldybės gyvenamosioms patalpoms) kredito ir palūkanų įmokas apmoka „Būsto energijos taupymo agentūra“ (toliau – BETA), atsižvelgdama į sudarytų sutarčių nuostatas. Kai savivaldybės gyvenamųjų patalpų atnaujinimo išlaidos apmokamos lengvatinio kredito lėšomis, o lengvatinio kredito sutartį pasirašo administratorius namo gyvenamųjų patalpų savininkų vardu, turtą gauna ir lengvatinį kreditą turės gražinti gyvenamųjų patalpų savininkai, todėl turtas ir įsipareigojimai turi būti registruojami Savivaldybės administracijos apskaitoje.

Savivaldybės gyvenamųjų patalpų atnaujinimo darbai, kuriais atkuriamos ar pagerinamos pastato ir (ar) jo inžinerinių sistemų fizinės ir energinės savybės ir (ar) kuriais užtikrinamas iš atsinaujinančių energijos šaltinių gaunamos energijos naudojimas vadovaujantis 12-ojo VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“ (toliau – 12-asis VSAFAS) nuostatomis laikomi esminiu turto pagerinimu ir savivaldybės administracijoje registruojami esminio pagerinimo darbų įsigijimo savikainos sąskaitoje, o užbaigus darbus jų verte didinama turto įsigijimo savikaina.

Vadovaujantis 12-ojo VSAFAS nuostatomis esminio ilgalaikio materialiojo turto pagerinimo įsigijimo savikainai priskiriama paslaugos pirkimo kaina, negražinami mokesčiai ir visos tiesiogiai su įsigijimu susijusios išlaidos, prie kurių priskiriamos investicijų projekto parengimo, projekto įgyvendinimo administravimo ir techninės priežiūros išlaidos. Į esminio pagerinimo darbų įsigijimo savikainą neįtraukiamos palūkanos ir kitos skolinimosi išlaidos, o pripažįstamos sąnaudomis tuo ataskaitiniu laikotarpiu, kai jos padaromos.

Savivaldybės administracija, gavusi iš paslaugų tiekėjo ar administratoriaus investicijų projekto parengimo, projekto įgyvendinimo administravimo ir techninės priežiūros atliktų darbų aktą ar PVM sąskaitą faktūrą (sąskaitą faktūrą) ar kitus išlaidas pagrindžiančius dokumentus, privalo savo buhalterinėje apskaitoje registruoti esminio pagerinimo darbų įsigijimo savikainą ir tiekėjams mokėtiną sumą.

Pastebėjimas: Savivaldybės administracija, gavusi iš paslaugų tiekėjo ar administratoriaus investicijų projekto parengimo, projekto įgyvendinimo administravimo ir techninės priežiūros atliktų darbų aktą ar PVM sąskaitą faktūrą (sąskaitą faktūrą) ar kitus išlaidas pagrindžiančius dokumentus, savo buhalterinėje apskaitoje registruoja esminio pagerinimo darbų buhalterinius įrašus. Kadangi administratorius nėra laiku pateikęs pagrindžiančių dokumentų, į Administracijos apskaitą neįtraukti aštuonių Savivaldybės socialinių būstų (Gimnazijos g. 7-30, Rotušės g. 19-3, Vytauto g. 56-14, Vytauto g. 56-19, Rinkuškių g. 22-4, Rinkuškių g. 22-14, Vilniaus g. 6-14 ir Vilniaus g. 6-24) esminio pagerinimo darbų įsigijimo savikaina bei neatlikti kiti buhalteriniai įrašai.

⁸⁷ Biržų rajono savivaldybės tarybos 2010 m. kovo 3 d. sprendimas Nr. T-69 „Dėl ilgalaikio turto naudingo tarnavimo laiko nustatymo Biržų rajono savivaldybės viešojo sektoriaus subjektuose“.

⁸⁸ Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2010 m. kovo 31 d. įsakymas Nr. A-214 „Dėl ilgalaikio turto naudingo tarnavimo laiko nustatymo“.

⁸⁹ Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Audito, apskaitos ir nemokumo valdymo departamentas, 2017 m. lapkričio 6 d. redakcija rekomendacijos Nr. TR - 6/2017-12 „Dėl savivaldybėms nuosavybės teise priklausančių gyvenamųjų patalpų atnaujinimo, įgyvendinant daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programą, išlaidų ir valstybės paramos buhalterinės apskaitos“.

Viešojo sektoriaus subjektų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklės numato, kad vyriausiasis buhalteris turi teisę reikalauti, kad subjekto vadovas, subjekto vadovo įgalioti ar paskirti atsakingi asmenys, sudarytų komisijų atstovai laiku teiktų teisingą Taisyklėse nurodytą ar kitą informaciją, reikalingą buhalterinei apskaitai tvarkyti ir ataskaitoms rengti⁹⁰.

Konsoliduojant duomenis privaloma atlikti derinimus VSAKI sistemoje Savivaldybės administracijai su BETA:

E13: FF10171_F56 Per ataskaitinį laikotarpį iš valstybės biudžeto gautos finansavimo sumos, išskyrus nemokamai gautą turtą (+)

E19: FP104321_F99 Iš valstybės biudžeto gautos finansavimo sumos ilgalaikiam ir biologiniam turtui įsigyti per ataskaitinį laikotarpį (+) (netiesioginiai pinigų srautai)

Savivaldybės administracijos su BETA tarpusavio derinimo duomenys VSAKI sistemoje
Eurais

Sąskaitos Nr. VSAKI tarpusavio derinimo sistemoje	Administracijos duomenis	BETA duomenys	Skirtumas
E13: FF10171_F56 Per ataskaitinį laikotarpį iš valstybės biudžeto gautos finansavimo sumos, išskyrus nemokamai gautą turtą (+)	11375,24	19374,61	7999,37
E19: FP104321_F99 Iš valstybės biudžeto gautos finansavimo sumos ilgalaikiam ir biologiniam turtui įsigyti per ataskaitinį laikotarpį (+) (netiesioginiai pinigų srautai)	11375,24	19374,61	7999,37

Pastebėjimas. VSAKI sistemoje derinant duomenis Savivaldybės administracijai su BETA nustatyti duomenų neatitikimai: per ataskaitinį laikotarpį iš valstybės biudžeto gautos finansavimo sumos bei iš valstybės biudžeto gautos finansavimo sumos ilgalaikiam ir biologiniam turtui įsigyti per ataskaitinį laikotarpį – 7999,37 eurų.

Dėl Biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo

Atlikdami Biržų „Atžalyno“ pagrindinės mokyklos, Biržų vaikų lopšelio-darželio „Genys“, Biržų Vlado Jakubėno muzikos mokyklos, Biržų rajono savivaldybės priešgaisrinės apsaugos tarnybos, Biržų vaikų lopšelio-darželio „Ažuoliukas“ finansinius (teisėtumo) auditus, pagrindines audito procedūras Savivaldybės administracijoje ir Biržų rajono savivaldybės išde, pagrindines audito procedūras Savivaldybės administracijoje, Išde, įvertinome Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams.

Nustatyti neatitikimai dėl savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams:

Atlikdami finansinio (teisėtumo) audito procedūras Savivaldybės administracijoje ir Savivaldybės įstaigose, vertinome biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą.

➤ Darbo apmokėjimo srityje vertinome, ar įstaigų administracijos ir kitų darbuotojų tarnybinių atlyginimų koeficientai, pareiginės algos, priedai, priemokos ir išmokos nustatyti teisingai ir atitinka teisės aktuose patvirtintus dydžius; ar teisingai, laikantis teisės aktų reikalavimų, nustatytos išeitinės piniginės išmokos, kompensacijos už nepanaudotas kasmetines atostogas atleidžiamiesiems darbuotojams.

⁹⁰ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005 m. gegužės 25 d. įsakymo Nr. 1K-170 „Dėl Viešojo sektoriaus subjektų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklių patvirtinimo“ 18 p.

➤ Prekių ir paslaugų išlaidų srityje vertinome, ar prekėms ir paslaugoms pirkti tiekėjai buvo parinkti ir sutartys sudarytos pagal Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimus, ar buvo vykdomi sutartyse numatyti įsipareigojimai, ar už suteiktas paslaugas buvo atsiskaityta pagal sutartyse numatytas kainas ir tarifus.

➤ Vertinome, ar turtas įsigytas teisės aktų nustatyta tvarka, ar išlaidos turtui įsigyti buvo suplanuotos ir neviršijo patvirtinto asignavimų plano, ar laikytasi Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimų, ar turtas valdomas racionaliai ir efektyviai.

Turto įsigijimo ir valdymo srityje nustatėme, kad kai kuriose įstaigose nesilaikoma Biudžeto sandaros įstatymo, Viešųjų pirkimų įstatymo, apskaitą reglamentuojančių teisės aktų ir įstaigų vidinių teisės aktų reikalavimų:

- Savivaldybės administracija 2015 m. kovo 9 d. sudarė nuomos sutartį Nr. 2015-03-09 SRV-27 „Dėl automobilio Dacia Duster“ be savininko teisės ir pareigas įgyvendinančios institucijos (t.y. - Tarybos) leidimo, pažeidžiant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. lapkričio 17 d. nutarimo Nr. 1341 „Dėl tarnybinių lengvųjų automobilių biudžetinėse įstaigose“ 1.7. punkto nuostatas, kuriame nustatyta, kad <...lengvuosius automobilius biudžetinės įstaigos (išskyrus ministerijas ir Valstybinę atominės energetikos saugos inspekciją) gali įsigyti, nuomotis arba nuomotis pagal veiklos nuomos sutartį tik savininko teisės ir pareigas įgyvendinančios institucijos leidžiamos...>.

- Biržų rajono savivaldybė 2014 m. gruodžio 19 d. sudarė Valstybės turto panaudos sutartį Nr. ST-60 su Biržų rajono savivaldybės priešgaisrinės apsaugos tarnyba vadovaujantis Tarybos sprendimu 2014 m. lapkričio 27 d. T- 291. Panaudos davėja Biržų savivaldybė. Biržų rajono savivaldybės tarybos 2011 m. birželio 30 d. sprendime Nr. T-160 50 p. nurodyta, kad „Valstybės turto panaudos sutartį ir turto priėmimo perdavimo aktą rengia Savivaldybės administracijos Ekonomikos ir investicijų skyrius, vadovaudamasis Valstybės turto perdavimo panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu, 1 priede nurodytu sutarties formos pavyzdžiu ir 2 priede nurodytu akto formos pavyzdžiu“. Sudaryta Valstybės turto panaudos sutartis neatitinka patvirtintų reikalavimų, nėra nurodyta, kad panaudos gavėjas įregistruoja gautą turtą pagal panaudą nekilnojamo turto registrų centre. Biržų rajono savivaldybė pati nėra juridškai parengusi dokumentų ir įregistravusi nekilnojamojo turto registre lentelėje pateikto turto, todėl Biržų rajono savivaldybės priešgaisrinė apsaugos tarnyba negali minėto turto gauto pagal panaudą užregistruoti kaip juridinio fakto.

Eil. Nr.	Ilgalaikio materialiojo turto pavadinimas	Inventorinis Nr.	Įsigijimo data
1.	Pastatas Biržų r. sav. Nemunėlio Radviliškio mstl.	0100003	1992
2.	Pastatas Biržų r. sav. Germanišio k.	0100004	1992
3.	Pastatas Biržų r. sav. Papilio mstl.	0100005	1992
4.	Pastatas Biržų r. sav. Kirdonių k.	0100006	1992
5.	Pastatas Biržų r. sav. Smilgių k.	0100007	1992
6.	Pastatas Biržų r. sav. Kratiškių k.	0100008	1992
7.	Pastatas Biržų r. sav. Kuprelišio k.	0100009	1994

Audito metu Savivaldybės administracija raštu⁹¹ kreipėsi VĮ Turto banką, prašydami įregistruoti Nekilnojamojo turto registre valstybės nuosavybės teise Biržų rajono savivaldybėje esantiems gaisrinės pastatams, o įregistravus pastatus nekilnojamojo turto registre, inicijuoti jų

⁹¹ Biržų rajono savivaldybės administracijos 2018 m. birželio 11 d. raštas Nr. SN-757 „Dėl Gaisrinės pastatų įregistravimo nekilnojamojo turto registre ir jų perdavimo patikėjimo teise valdyti, naudoti ir disponuoti“

perdavimą Biržų rajono savivaldybei patikėjimo teise valdyti, naudoti ir jais disponuoti, priešgaisrinės saugos funkcijai vykdyti.

- Biržų Vlodo Jakubėno muzikos mokykla 1995 m. lapkričio 9 d. pastatų perdavimo-priėmimo pažyma Nr. 481 iš Biržų rajono savivaldybės Švietimo skyriaus yra gavusi negyvenamąsias patalpas Kęstučio g. 6 ir Kęstučio g. 1. Buhalterinėje apskaitoje šios patalpos užregistruotos atitinkamai inv. Nr. 01010001, įsigijimo savikaina – 1196,05 Eur ir 01010002, įsigijimo savikaina 489,68 Eur. Tačiau Mokykla nėra įsiteisinusi šio turto teisių nekilnojamojo turto registre.

- Audito metu nustatyta, kad Biržų Vlodo Jakubėno muzikos mokykla pagal 2006 m. lapkričio 30 d. panaudos sutartį Nr. 1 iš biudžetinės įstaigos Biržų lopšelio-darželio yra gavusi patalpas Muzikos mokyklos Dailės skyriui, jo nuostatuose nurodytai veiklai vykdyti, Biržų lopšelio-darželio „Drugelis“ patalpose, adresu Žemoji g. 9 Biržuose, kurių bendras plotas 182,5 kv.m. Sutartimi turtas perduotas 10 metų. 2016 m. lapkričio 30 d. pagal susitarimą dėl savivaldybės turto panaudos sutarties Nr. 1 pratęsimo, sutartis pratęsta 15 metų. Muzikos mokykla nėra įteisinusi pagal panaudą gauto turto valdomo turto Nekilnojamo turto registre.

- Biržų Vlodo Jakubėno muzikos mokyklos direktoriaus nustatyta tvarka neatlikta numeruotų blankų bei gautinų ir mokėtinų sumų inventorizacija. Inventorizacijos taisyklės nurodo, kad kai viena iš tarpusavio gautinų ir mokėtinų sumų derinimo šalių yra viešojo sektoriaus subjektas tarpusavio gautinų ir mokėtinų sumų suderinimas įforminamas suderinimo aktu. Muzikos mokykloje suderinimo aktai neparengti.

- Muzikos mokykla neturi pasitvirtinusi paramos priėmimo, panaudojimo ir apskaitos tvarkos, o šias lėšas naudojamos vadovaujantis Biržų rajono savivaldybės biudžetinių įstaigų vardu gautos paramos skirstymo taisyklėmis, kuriose 28 punkte numatyta, kad „<...> Biudžetinės įstaigos vadovas įsakymu nurodo, kokiai programai ir priemonei įgyvendinti skiriama parama ir nurodoma konkreti suma“. Muzikos mokykloje direktoriaus įsakymai nerengiami, todėl neužtikrinamas gautos paramos skaidrumas ir tikslingumas.

- Biržų lopšelio-darželio „Genys“ ilgalaikio turto nusidėvėjimas yra skaičiuojamas kas mėnesį, tačiau naudingo tarnavimo laikotarpis kai kuriais atvejais nesutinka su patvirtintais normatyvais. Lopšelyje-darželyje tai pačiai turto grupei (balansinei sąskaitai) naudojami skirtingi ilgalaikio turto nusidėvėjimo normatyvai. Neteisingai priskiriant ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) ekonominius normatyvus, neteisingai apskaitomos nusidėvėjimo sąnaudos, o apskaitomas ilgalaikis turtas neparedo tikros ilgalaikio turto likutinės vertės.

- Biržų lopšelio-darželio „Genys“ patikėjimo teise valdomas savivaldybės turtas neregistruotas Nekilnojamojo turto registre, t.y. viešuosiuose registruose nurodytas ne faktinis turto naudotojas. Dėl šių priežasčių kai kuriais atvejais nebuvo galima tiksliai nustatyti turto priklausomybės (daiktinės teisės į turtą), o Nekilnojamojo turto registro duomenys neparedo tikros padėties.

- Biržų lopšelio-darželio „Genys“ didžiajai daliai įsipareigojimų suderinimo aktų nėra, pagal Biržų lopšelio-darželio „Genys“ sąnaudų apskaitos tvarkos aprašą, ne rečiau kaip kartą per metus pagal paskutinės metų (ketvirčio, mėnesio) dienos būklę apskaičiuotas mokėti už kasmetines atostogų sumas Lopšelis-darželis pripažįsta sąnaudomis. Biržų lopšelyje-darželyje „Genys“ inventorizacija apie nepanaudotų atostogų dienas neatlikta.

- Biržų lopšelyje-darželyje „Genys“ viešieji pirkimai vykdomi iš dalies laikantis Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimų. 2017 m. viešųjų pirkimų planas nėra suderintas su 2017 metams skirtais biudžeto asignavimais.

- Pagal 2017 m. rugsėjo 7 d. biuro įrangos sutartį Nr. BĮN60104092-170907, Biržų lopšelis darželis „Genys“ išsinuomojo du nešiojamus kompiuterius Lenovo Essential B5070, kurio vieneto vertė be PVM 446,92 Eur. Sutarties 8 punkte numatoma, kad turto nuomos terminas – 24 (dvidešimt keturi) mėnesiai ir prasideda tą dieną, kai nuomos objektas pristatomas klientui ir tai patvirtina parašu ant įrangos perdavimo akto. Viena iš Sutarties 36 punkte numatytų sąlygų yra, kad Lopšelis-darželis privalo pateikti ne vėliau kaip 1 mėn. iki konkretaus objekto nuomos termino pabaigos, dėl tolimesnių veiksmų, susijusių su nuomos objektu pateikti rašytinį prašymą dėl objekto

pasilikimo sumokant negrąžintos įrangos mokestį. *Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 10 straipsnio 4 dalis draudžia biudžetinėms įstaigoms savo vardu skolintis lėšų, prisiimti bet kokių skolinių įsipareigojimų.*

- Biržų lopšelyje-darželyje „Genys“ verčių skaičiavimas nevykdomas kaip nurodyta Biržų lopšelio-darželio viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos aprašo 20 p. bei pirkimo vertės skaičiavimo metodikoje.⁹²

- Pagal Biržų lopšelio-darželio „Genys“ Biudžeto skyriui 2017 m. gruodžio 31 d. pateiktą sukaupytų finansavimo pajamų pažymą, įstaiga turėjo neišmokėto darbo užmokesčio ir socialinio draudimo iš moksleivio krepšelio lėšų už 2049,06 Eur, kitoms išlaidoms – 30 Eur. Atsižvelgiant į tai, kad Biudžetiniai metai yra 12 mėnesių biudžeto laikotarpis, prasidedantis sausio 1 dieną ir pasibaigiantis gruodžio 31 dieną, Biudžeto asignavimų valdytojai įstatymų nustatyta tvarka atsako už atsiskaitymus su darbuotojais, mokesčių administravimo įstaigomis, visų rūšių energijos ir kitų darbų, paslaugų bei prekių tiekėjais, išskyrus atvejus, kai laiku neapmokamos mokėjimo paraiškos, pateiktos Valstybės išdui ir savivaldybių administracijoms asignavimams gauti.

- Biržų rajono priešgaisrinė apsaugos tarnyba sudariusi 2010 m. balandžio 16 d. Nr. ST-15 „Savivaldybės patikėjimo teise valdomo valstybės turto panaudos sutartis“ panaudos sutartį. Panaudos davėja Biržų savivaldybė. Pagal panaudos sutartį gauto turto Biržų rajono savivaldybės priešgaisrinė apsaugos tarnyba nėra užregistravusi Nekilnojamo turto registre šio perduoto turto valdomo panaudos pagrindais. 2014 m. gruodžio 19 d. Nr. ST-60 „Valstybės turto panaudos sutartis“. Panaudos davėja Biržų savivaldybė. Sudaryta Valstybės turto panaudos sutartis, neatitinka Valstybės turto perdavimo panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės reikalavimų. Taip pat perduotas valstybės turtas pagal panaudą nėra užregistruotas Nekilnojamo turto registre, todėl esantys viešuosiuose registruose duomenys neparodo tikros padėties dėl juridinių faktų.

- Pagal Biržų rajono Priešgaisrinės apsaugos tarnybos Biudžeto skyriui pateiktas sukaupytų finansavimo pajamų pažymą 2018 m. sausio 11 d. Nr. 15 iš valstybinėms (perduotoms savivaldybėms) funkcijoms skirtų lėšų metų pabaigoje sukaupta 106284,09 Eur. Iš jų 2017 m. gruodžio 31 d. įsiskolinimas darbo užmokesčiui 34061,63 Eur soc. draudimo įmokų 10948,86 Eur. Atsižvelgiant, kad Biudžetiniai metai yra 12 mėnesių biudžeto laikotarpis, prasidedantis sausio 1 dieną ir pasibaigiantis gruodžio 31 dieną⁹³, Biudžeto asignavimų valdytojai ir jiems pavaldžių biudžetinių įstaigų, ministrų valdymo sričių įstaigoms, vykdančioms atitinkamo asignavimų valdytojo programas, pavaldžių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų vadovai įstatymų nustatyta tvarka atsako už atsiskaitymus su darbuotojais, mokesčių administravimo įstaigomis, visų rūšių energijos ir kitų darbų, paslaugų bei prekių tiekėjais, išskyrus atvejus, kai laiku neapmokamos mokėjimo paraiškos, pateiktos Valstybės išdui ir savivaldybių administracijoms asignavimams gauti⁹⁴.

- Viešieji pirkimai Biržų rajono savivaldybės priešgaisrinėje apsaugos tarnyboje vykdomi iš dalies laikantis Viešųjų pirkimų reikalavimų.

- Biržų lopšelyje-darželyje „Ažuoliukas“ nustatyta, kad metinės Veiklos rezultatų ataskaitos duomenys neatitinka pateiktą Didžiosios knygos duomenų. Audito metu atsižvelgta į žodines pastabas ir įstaigos buhalterė koregavo neteisingai priskaitytus darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų atostogų kaupinius, tačiau po ištaisymo veiklos rezultatų ataskaitoje palyginus pagrindinės veiklos pajamų duomenis su Didžiosios knygos duomenimis vis tiek buvo nustatytas neatitikimas (-3448,41 Eur): iš jų finansavimo pajamų skirtumas iš valstybės biudžeto (-1259,63 Eur); iš savivaldybių biudžeto (-2188,78 Eur).

- Biržų lopšelio-darželio „Ažuoliukas“ audito metu atsargų apskaitos duomenys koreguoti, tačiau taisymas neparodo tikros informacijos, nes neteisingai pateikta informacija 8-ojo

⁹² Viešųjų pirkimų tarnybos 2017 m. birželio 27 d. direktoriaus įsakymas Nr. IS-94 „Dėl numatomos viešojo pirkimo ir pirkimo vertės metodikos patvirtinimo“.

⁹³ Lietuvos Respublikos Biudžeto sandaros įstatymo 2 str. 6 p.

⁹⁴ Lietuvos Respublikos Biudžeto sandaros įstatymo 7 str. 2 p.

Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standarto „Atsargos“ 1 priede apie atsargų įsigijimą ir sunaudojimą per ataskaitinį laikotarpį lyginant su Didžiosios knygos duomenimis.

- Biržų lopšelio-darželio „Ąžuoliukas“ informacija Finansinio ataskaitų rinkinio ataskaitose pateikiama iš žiniaraščių, o ne iš Didžiosios knygos duomenų, todėl atsiranda rizika, kad duomenys pateikiami iškraipyti ir netikslūs, neatskleidžiama teisinga informacija apie įstaigos finansinę būklę už 2017 metus.

- Biržų lopšelio-darželio „Ąžuoliukas“ ilgalaikis nematerialus turtas (kompiuterių programos ir antivirusinė programa), apskaitomas kaip kitų paslaugų sąnaudos. 13-asis Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartas „Nematerialusis turtas“ XI skyriaus „Nematerialiojo turto grupės“ apibrėžia nematerialiojo turto grupes, 56.2 p. <... programinė įranga ir jos licencijos – viešojo sektoriaus subjekto įsigytos kompiuterių programos, duomenų bazės ir jų naudojimo licencijos...>. Nematerialiojo turto įstaiga nepripažino ir neregistravo apskaitoje. Mokėtinų sumų inventorizacija nepilnai atlikta, o gautinos sumos neinventorizuotos.

- Biržų lopšelis-darželis „Ąžuoliukas“ pagal sąskaitas faktūras per 2017 m. įsigijo mažaverčio ūkinio inventoriaus už 5303,03 Eur. Didžiosios knygos duomenimis šio turto įsigijimas buvo registruojamas 2020001 balansinėje sąskaitos (Debetas), tačiau nurašymas ir perkėlimas į nebalansines sąskaitas ūkinės operacijos buvo registruojamos nesilaikant Atsargų apskaitos tvarkos aprašo reikalavimų. Įstaigos buhalterijoje ūkinio inventoriaus sąnaudas registravo tokiomis ūkinėmis operacijomis: Debetas 8710XXX sunaudotų ir parduotų atsargų savikaina, o Kreditas 0210001 nebalansinė sąskaita, neatitinkimas - 2990,13 Eur. Pagal sąskaitą faktūrą MTC Nr. 4791 suma 7400 Eur neteisingai priskaityta įsigytos atsargos ir montavimo darbai, t. y. visa suma buhalterinėje apskaitoje užregistruota kaip įsigytos atsargos, nors už 980,95 Eur buvo atlikti montavimo darbai, kurie buhalterinėje apskaitoje turėjo būti užregistruoti kaip kitų paslaugų sąnaudos Debetas 8712001 balansinėje sąskaitoje.

- Biržų lopšelyje-darželyje „Ąžuoliukas“ per 2016 ir 2017 metus buvo įrengtos lauko pavėsinės, t. y. sukurtas ilgalaikis materialusis turtas. Pagal sąskaitas faktūras buvo įsigyjamos atsargos ir paslaugos už darbus. Audito metu nustatyta, kad baigus darbus buhalterinėje apskaitoje pagal 2017 m. lapkričio 30 d. materialiojo turto perkainojimo aktą Nr. 1, dešimt pavėsinių perkelta į ilgalaikio materialiojo turto grupę, kiti statiniai suma – 5020 Eur. Tačiau nebuvo laikomasi Atsargų apskaitos tvarkos apraše nurodytų reikalavimų registruojant ūkines operacijas sukuriant ilgalaikį materialųjį turtą. Pirktos atsargos ir paslaugos buvo nurašomos į 87XXX1 sunaudotų atsargų savikainą, o ne priskaitomos į 12XXX1 ilgalaikio materialaus turto (įsigijimo savikaina).

- Patikrinus Biržų lopšelio-darželio „Ąžuoliukas“ darbo užmokesčio ir su juo susijusių išmokų pagal atskirus mėnesius sąnaudų analizę, nustatyta, kad pagal atlyginimų žiniaraščiuose priskaičiuoto darbo užmokesčio duomenis, neatitinka Didžiosios knygos pagal dimensijas žiniaraščių duomenis. Priskaitant neatskirtos nuo darbo užmokesčio sąnaudų 1206 Eur ligos pašalpai iš darbdavio lėšų už 2 pirmas darbo dienas sąnaudos. Taip pat darbo užmokesčio sąnaudų duomenys skiriasi nuo darbo užmokesčio priskaitymo žiniaraščio duomenų, skirtumas.

- Pirkimai Biržų lopšelio-darželio „Ąžuoliukas“ vykdomi iš dalies laikantis viešųjų pirkimų reikalavimų, planuojamų atlikti viešuosius pirkimus planas nederinamas su ataskaitiniams metams skirtais biudžeto asignavimais.

- Biržų „Atžalyno“ pagrindinėje mokykloje nusidėvėjimas ilgalaikiam materialiajam turtui (negyvenamiesiems pastatams) skaičiuotas nesilaikant nustatytų ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvų.

- Biržų „Atžalyno“ pagrindinėje mokykloje atliekant metinę inventorizaciją, sudaryti inventorizavimo aprašo-sutikrinimo žiniaraščiai iš dalies atitinka taisyklių reikalavimus, neatlikta inventorizacija mokėtinų sumų: darbo užmokesčio ir sukauptų atostoginių, valstybinio socialinio draudimo valdybos fondu, valstybinės mokesčių inspekcijos mokėtinų sumų su tiekėjais už paslaugas ir prekes, nepanaudotų atostogų dienų inventorizacija ir nepanaudotų numeruotų dokumentų blankų inventorizacija.

- Biržų „Atžalyno“ pagrindinėje mokykloje neužtikrinta vidaus kontrolė grynųjų pinigų surinkimui, patvirtintos kasos ir banko operacijų taisyklės keistinos, nes atitinka tik iš dalies

Lietuvos Respublikos vyriausybės nutarimu patvirtintų kasos darbo organizavimo ir kasos operacijų atlikimo taisyklių reikalavimus.

- Pagal Biržų „Atžalyno“ pagrindinės mokyklos Biudžeto skyriui pateiktą sukaupų finansavimo pajamų pažymą 2018 m. sausio 12 d. Nr. S-9 iš moksleivio krepšelio lėšų metų pabaigoje sukaupta 23031,69 Eur, iš jų 2017 m. gruodžio 31 d. įsiskolinimas soc. draudimo įmokų 3906,45 Eur. Atsižvelgiant į tai, kad Biudžetiniai metai yra 12 mėnesių biudžeto laikotarpis, prasidedantis sausio 1 dieną ir pasibaigiantis gruodžio 31 dieną⁹⁵, Biudžeto asignavimų valdytojai ir jiems pavaldžių biudžetinių įstaigų, ministrų valdymo sričių įstaigoms, vykdančioms atitinkamo asignavimų valdytojo programas, pavaldžių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų vadovai įstatymų nustatyta tvarka atsako už atsiskaitymus su darbuotojais, mokesčių administravimo įstaigomis, visų rūšių energijos ir kitų darbų, paslaugų bei prekių tiekėjais, išskyrus atvejus, kai laiku neapmokamos mokėjimo paraiškos, pateiktos Valstybės išdui ir savivaldybių administracijoms asignavimams gauti⁹⁶.

- Biržų „Atžalyno“ pagrindinėje mokykloje viešieji pirkimai vykdomi iš dalies laikantis Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimų.

AUDITO METU ĮVYKĘ POKYČIAI

Parengtas Biržų rajono savivaldybės 2018 m. vasario 20 d. tarybos sprendimas Nr. T-30 „Dėl leidimo Biržų rajono savivaldybės administracijai nuomotis tarnybinį lengvąjį automobilį“.

Biržų rajono savivaldybės administracijos biudžeto skyrius raštu kreipėsi į Savivaldybės ūkio subjektus dėl apskaitos politikos ir sąskaitų plano derinimo. Dokumentai derinimui pateikti iki 2018 m. birželio 1 d. Parengtas Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. birželio 18 d. įsakymas Nr. A-478 „Dėl Biržų rajono savivaldybės ūkio subjektų apskaitos politikos ir sąskaitų plano derinimo“, suderinti Biržų rajono savivaldybės ūkio subjektų apskaitos politikos ir sąskaitų planai.

Dėkojame Savivaldybės administracijos darbuotojams, Savivaldybės biudžetinių įstaigų vadovams ir buhalteriams už geranorišką bendradarbiavimą Kontrolės ir audito tarnybai atliekant Savivaldybės 2017 m. konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio ir turto naudojimo auditą.

Savivaldybės kontrolierė

Žaneta Eriksonienė

Vyriausioji patarėja

Stasė Čeponienė

⁹⁵ Lietuvos Respublikos Biudžeto sandaros įstatymo 2 str. 6 p.

⁹⁶ Lietuvos Respublikos Biudžeto sandaros įstatymo 7 str. 2 p.

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Eil. Nr.	Rekomendacijos	Priemonės ir veiksmai rekomendacijai įgyvendinti	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)	Už rekomendacijos įgyvendinimą atsakingas darbuotojas
1	Užtikrinti, kad Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto ataskaitoje pateikta informacija būtų išsami, korektiška ir teisingai rodytų turto būklę paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną.	Lyginti viešojo sektoriaus subjektų pateiktus savivaldybės nuosavybės teise priklausančio turto duomenis su konsoliduotos finansinės būklės ataskaitos duomenimis paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną	Iki 2018 m. gegužės 28 d.	Aida Juškienė
2	Įtraukti į Biudžeto planuojamas pajamas iš ministerijų gautas dotacijas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo bei Biržų rajono savivaldybės biudžeto asignavimų administravimo, biudžeto vykdymo ir atskaitomybės tvarkos aprašo nuostatomis. Biudžetą tikslinti Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatyme nustatyta, kad Savivaldybės biudžeto apyvartinės lėšos sudaromos iš savivaldybės biudžeto lėšų likučio, o kai jo nepakanka, – iš biudžeto pajamų.	Vadovautis LR biudžeto sandaros įstatymu, bei Biržų rajono savivaldybės biudžeto asignavimų administravimo, biudžeto vykdymo ir atskaitomybės tvarkos patvirtintu aprašu	Nuolat	Dalia Šarkūnienė
3	Kontroliuoti biudžetinių įstaigų pateiktą informaciją apie pradelstus įsiskolinimus pagal mokėtinų ir gautinų sumų ataskaitos (forma Nr. 4) duomenis, mokėtinus iš biudžeto lėšų, patvirtintų išlaidų sąmatoje, nurodant jų susidarymo priežastys bei	Kontroliuoti įstaigų pradelstus įsiskolinimus, užtikrinti, kad įstaigų biudžeto vykdymo aiškinamuosiuose raštuose būtų nurodytos jų susidarymo priežastys ir padengimo terminai. Pradelsti įsiskolinimai 2017 m. gruodžio 31 d. buvo 1530 Eur	Kas ketvirtį	Dalia Maksimavičienė Aušra Petrauskienė

	padengimo terminus.			
4	Užtikrinti, kad konsoliduotų Finansinės būklės ataskaitoje pateikta informacija būtų išsami, korektiška ir teisingai rodytų viešojo sektoriaus subjekto turto būklę paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną kaip reikalauja 2-ojo VSAFAS nuostatos.	Tikrinti, kad viešojo sektoriaus subjektų turtas atitiktų konsoliduotos finansinės būklės ataskaitos turto pagal grupes	Iki 2019 m. gegužės 31 d.	Aušra Petrauskienė
5	Priskirti ilgalaikio materialiojo turto Infrastruktūros ir kitų statinių turto grupei teisingą tarnavimo laiką, vadovaujantis patvirtintais ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laiko normatyvais.	Duomenis, suvestus į buhalterinę apskaitą suderinti su Biržų rajono sav. adm. direktoriaus 2010m. kovo 31 d. įsakymu A-214 „Dėl ilgalaikio turto tarnavimo laiko nustatymo“	Iki 2018 m. gruodžio 31 d.	Ramūnė Puodžiūnienė
6	Kontroliuoti, kad sudarytos socialinio būsto sutartys būtų įregistruotos Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registre, o pasibaigus sutarties terminui išregistruotos.	Įregistruoti galiojančias socialinio būsto nuomos sutartis Nekilnojamojo turto registre. Vykdėti naujai sudarytų socialinio būsto nuomos sutarčių įregistravimą ir pasibaigusių nuomos sutarčių išregistravimą Nekilnojamojo turto registre	Iki 2019 m. balandžio 1 d. Nuolat	Aldona Jurkšaitė Aldona Jurkšaitė
7	Užtikrinti tinkamą Socialinio būsto sutarčių vykdymą.	Nuolatinė Socialinio būsto kontrolė. Darbuotojui nuvykus nurodytu adresu tikrinama ar minimas būstas yra gyvenamas, jei taip kas jame gyvena. Esant skundams nukreipiama pagal kompetenciją į Biržų sav. adm. Statybos ir infrastruktūros skyrių	Nuolat	Ričardas Sabas
8	Užtikrinti kad būtų teisingai priskaityti ir užregistruoti buhalterinėje apskaitoje gyvenamieji būstai, kad visų renovuotų būstų informacija būtų pilnai pateikta ir apskaitoma buhalterinės	Suderinti ilgalaikio turto apskaitą su Biržų raj. sav. būsto fondo sąrašais	Iki 2018 m. gruodžio 31 d.	Ramūnė Puodžiūnienė

	apskaitos registruose.			
9	Organizuoti ir užtikrinti, kaip tai numato Viešojo sektoriaus subjektų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklės, kad paskirti atsakingi asmenys, laiku teiktų teisingą Taisyklėse nurodytą ar kitą informaciją, kuri reikalinga duomenų suvedimui į buhalterinės apskaitos registrus dėl Savivaldybės nuosavybės teise priklausančių gyvenamųjų patalpų atnaujinimo. Buhalterinėje apskaitoje užregistruoti ūkinės operacijos dėl Savivaldybės būstų esminio pagerinimo darbų.	Pateikti raštą atsakingam asmeniui, kad laiku pateiktų informaciją, reikalingą buhalteriniams įrašams apskaitoje atlikti. Pagal pateiktus duomenis, užregistruoti ūkinės operacijos dėl savivaldybės būsto esminio pagerinimo darbų	Nuolat ataskaitinio laikotarpio pabaigoje	Irena Petronienė Ramūnė Puodžiūnienė
10	Spręsti klausimą dėl teisės aktų neatitikimo. Teikti Savivaldybės tarybai priimti sprendimą patikslinti savivaldybės būsto fondo sąrašą.	Parengti Savivaldybės tarybos sprendimo projektą dėl Savivaldybės socialinio būsto fondo sąrašo pakeitimo, kuriuo iš Savivaldybės socialinio būsto fondo būtų išbraukti butai, kuriuos Savivaldybės taryba 2017 m. lapkričio 16 d. sprendimu Nr.T-207 „Dėl būsto nuomos sąlygų pakeitimo“ leido nuomininkams nuomoti ne socialinio būsto nuomos sąlygomis	Iki 2018 m. rugsėjo 15 d.	Aldona Jurkškaitė

Plano sudarymo paaiškinimas:

1–2 lentelės stulpelius užpildo Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos darbuotojai, atlikę auditą;
3–5 lentelės stulpelius užpildo subjekto, kuriam pateikta rekomendacija, atsakingas atstovas.